

ที่ ๕๐ / ๒๕๐๕

พระมหาเถรานุเถระ

นิพนธ์

๒๕๑๙

สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์ศิลปาคม

๑๗ มกราคม ๒๕๐๕

๓ กันยายน ๒๕๐๕

ตามมติของคณะกรรมการจัดงานฉลองพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในวโรกาสที่ทรงเสด็จพระราชดำเนินในงานนี้ตามวัน
ในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๕ เวลา ๑๔.๐๐ น.
พระองค์ท่านทรงยินดีที่จะเสด็จพระราชดำเนินในงานนี้ตามวัน
เพื่อเตรียมงานรับเสด็จ ณ ที่ตั้งของสมาคมผู้ปกครองและครู
ประจักษ์ศิลปาคม ในวันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๐๕ เวลา ๑๖.๓๐ น.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางบุพผา ไวรกันต์สวัสดิ์)
เลขานุการสมาคม

๑๗ ม.ค. ๒๕๐๕

๑. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
๒. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
๓. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
๔. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
๕. วิทยาลัยวิชาการศึกษา

of the College of Education
with, under the Royal
in Bangkok.

ด้วยดวงจิตที่รักและผูกพัน

โดย อาจารย์ธนวดี อีรภัทรสกุล (รมดี บุญदानนท์) ศิษย์เก่ารุ่น 5

ภาพอาคารปัจจุบัน (2549) และในปี 2550 อาคารเหล่านี้จะกลายเป็นอดีต
เพราะต้องทุบอาคารเหล่านี้เพื่อสร้าง “อาคารต้นแบบการจัดการศึกษา”

ภาพอาคารเรียนทันสมัย สีสดใสโดดเด่นสะดุดตาตั้งอยู่เรียงรายด้านซ้ายขวา แซมด้วยสีเขียวของต้นไม้ ธรรมชาติผืนใหญ่ ปลิวพลั่วไหวอยู่หน้าโรงเรียน บนเสาธงที่สูงตระหง่าน เป็นสง่า ผสมกลมกลืนกันให้ดูร่มรื่น อบอุ่น เชิญชวนผู้มาเยี่ยมชมเยือนด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ ภูมิทัศน์โดยรวมรอบนอกรั้วของโรงเรียนแออัดไปด้วยอาคารพักอาศัยระดับสูง ร้านอาหาร ร้านค้าอันหลากหลาย ตั้งอยู่บนถนนคอนกรีตอย่างดีที่เชื่อมโยงถนนซอยทางลัดตั้งแต่ ซอย 21 ถึงซอย 71 ซึ่งเพิ่มความสะดวกแก่ผู้อาศัยบริเวณถนนสุขุมวิท เป็นอย่างยิ่ง

เมื่อดิฉันย้อนรำลึกไปถึงเหตุการณ์ในอดีตที่ก้าวเข้ามาเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กครั้งแรก เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2499 ในอาณาบริเวณเดียวกันนี้ เมื่อ 49 ปีเศษที่ผ่านมา แม้ในความเป็นจริงแทบจะไม่มีอะไรหลงเหลือให้เห็น มีเพียงแต่เค้าโครงเดิม แต่สำหรับดิฉันทุกภาพแห่งอดีตเหล่านั้น ยังแจ่มชัดลึกซึ้งอยู่ในความทรงจำ เพราะสถานที่แห่งนี้ คือ หุ่นส่วนชีวิตของดิฉัน เราเจริญเติบโตมาด้วยกัน แม้จะอยู่ต่างสถานะที่เป็นสถาบันและปัจเจกบุคคล ซึ่งตัวดิฉันเองเป็นตัวแปรผู้เปลี่ยนแปลงสถานะแห่งความสัมพันธ์กับโรงเรียนแห่งนี้ เช่น ในวัยเยาว์ของดิฉัน โรงเรียนฯ เป็นสถานที่อบรมบ่มเพาะ ให้ความรู้ และอาวุธที่จะนำไปใช้แสวงหาอาหารเพื่อยังชีพ เมื่อศึกษาจบชั้นอุดมศึกษา ดิฉันได้มีโอกาสเข้ามาเป็นอาจารย์ประจำของโรงเรียนฯ ทำให้

ความสัมพันธ์กับโรงเรียนฯ แปรเปลี่ยนเป็นสถานที่ให้อาหารเพื่อยังชีพเป็นต้น

ในโอกาสที่โรงเรียนฯ ของดิฉันมีอายุใกล้จะ 50 ปี จึงขอรับผิดชอบการบันทึกประวัติบางช่วงบางตอนของโรงเรียนฯ ไว้ ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในชีวิตความเป็นอยู่ ร่วมรับรู้และรู้เห็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในลักษณะ “รื้อทุบทิ้งสร้างใหม่” เพื่อเป็นการทดแทน “ความเป็นสาคิดค้นแบบที่ขาดหายไป” เพียงแม้ในอัตราส่วนเพียงเล็วเล็กน้อยหนึ่งเท่านั้น ก็ยังอาจเป็นเครื่องเตือนจิตใจให้รำลึกว่า “กว่าที่โรงเรียนฯ ที่รักของเราทุกคนนี้จะใหญ่โตโอโถง สง่างามเพียบพร้อม อุดมสมบูรณ์ด้วยถาวรวัตถุเช่นนี้ ย่อมถือกำเนิดและก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาจากบุคลากรรุ่นบุกเบิกที่เต็มไปด้วยจิตใจอันเสียสละ เปี่ยมล้นไปด้วยพลังใจที่จะ

มุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ตามอุดมการณ์ ที่จะสร้างผลิตผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแก่ลูกสาธิตประสานมิตรทุกคนให้ปึกแผ่นแข็งแกร่ง สามารถยืนอยู่บนขาของตนเองได้ เมื่อก้าวออกไปจากโลกใบน้อยใบนี้ เพื่อไปสู่โลกอันกว้างขวางต่อไป ซึ่งอาจนำมาเปรียบเทียบกับวงจรชีวิตของผีเสื้อ จะมองเห็นภาพได้ชัดเจนว่า วงจรช่วงการก่อกำเนิดเพื่อสร้างสรีระในรังดักแด้ของผีเสื้อนั้น ต้องใช้ความเสียสละอดทนเพียงใดในที่จำกัด แม้อาหารก็ต้องอด มีแต่ความมุ่งมั่นของทุกดีเอ็นเอ (DNA) ในตัวอ่อน ในการทำหน้าที่สร้างเสริม ปะติดปะต่อ แต่งเติมสิ่งละอันพันละน้อยให้สรีระของผีเสื้องดงามกันอย่างไร เมื่อเผยโฉมหน้าออกสู่มวลชน หรือวันที่ผีเสื้อได้คืบคลานออกจากพันธนาการรังดักแด้เป็นผลสำเร็จ” เปรียบเช่นเดียวกับองค์ประกอบของโรงเรียนฯ ระเบียบุกเบิก ซึ่งทุกภาคส่วนต่างต้องทำงานในหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเพียบพร้อมสมบูรณ์นับตั้งแต่

1. ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล อดีตปลัดกระทรวง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ให้กำเนิดที่มอบนโยบายและให้ความสนใจติดตามผลงานทุกอย่างก้าว พร้อมคู่ชีวิตของท่าน คือ ท่านผู้หญิงคุณหญิง มาลากุล ณ อยุธยา

2. รองศาสตราจารย์ไพเราะ ตันติกุล อาจารย์ใหญ่ท่านแรกของโรงเรียน ผู้บริหารที่รับมอบนโยบายจากท่านผู้ให้กำเนิดมาขยายผล เพราะเป็นหนึ่งในทีมงาน “ครูต้นแบบ” และเคยเป็นผู้ได้บังคับบัญชา สมัยที่ท่านผู้ให้กำเนิดเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไท
3. อาจารย์และเจ้าหน้าที่ รวม 13 ชีวิต ซึ่งท่านอาจารย์ใหญ่มีนโยบายการรับสมัครจากผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือไปจากวิชาครู เพื่อนำทักษะจากวิชาชีพอื่นมารวมเป็นพลังเพื่อการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ลูกสาธิตฯ ประสานมิตรทุกคน อันเป็นการปูพื้นฐานอย่างแน่นหนาในการรองรับหลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อุดมศึกษา และวิชาชีพอิสระอื่น ๆ ต่อไปในอนาคตของแต่ละคน
4. นักเรียนรุ่นแรก จำนวน 150 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมปีที่ 3 ประถมปีที่ 2 ประถมปีที่ 1 ก ประถมปีที่ 1 ข และชั้นเด็กเล็กรวมไปถึงนักเรียนรุ่นต่อ ๆ มา ซึ่งเป็นผลิตผลจากท่านอาจารย์รุ่นแรก ๆ ที่มีการรับเพิ่มเติมเข้ามาอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่

เพิ่มขึ้น จนได้มีการประเมินผลกัน
อย่างคร่าว ๆ ไม่เป็นทางการ พบว่า
ผลผลิต หรือลูกสาธิตฯ ประสานมิตร
ได้แผ่ขยายแทรกซึมเข้าไปเกือบจะทั่ว
ทุกวงการ ซึ่งสร้างชื่อเสียงเป็นที่ปรากฏ
ทั่วไป

ดิฉันได้เริ่มต้นเรื่องกล่าวถึงวันที่ 24 มิถุนายน
2499 ในวันแรกที่มีศักดิ์ศรีและสิทธิ
อย่างเป็นทางการในฐานะนักเรียนสาธิต
ประสานมิตรของดิฉันนั้น สภาพโดยทั่วไป
รอบอาณาบริเวณโรงเรียน ยังมีการปลูกข้าว
อันเป็นส่วนหนึ่งของ “ทุ่งบางกะปิ” มีแขก
เลี้ยงควายเป็นฝูง ๆ ตอนเช้าหลังจากรีดนม
ก็แบกหม้อมนมเดินเหินบนศีรษะ ออกไปขาย
ตามบ้านหลังขนาดใหญ่ที่อยู่ห่างไกลกัน
จนมองเห็นได้ลิบ ๆ ที่เดียว เส้นทางที่นำมา
สู่โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่าย
ประถม) เป็นถนนแยกมาจากถนน
ประสานมิตรที่มีจุดหมายที่ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งขณะนั้น
คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ถนน
ส่วนแยกนี้เป็นซอยตันที่ไม่มีทางเชื่อมโยงใด ๆ
กับซอยอื่นใดเช่นปัจจุบัน มีสภาพเป็นคู렁
ขรุขระ ทำให้ช่วงฤดูฝนกลายเป็น
ปรักโคลน ครูอาจารย์หรือผู้ปกครองที่มาส่ง
นักเรียนไม่มีทางหลีกเลี่ยง ที่จะต้อง “ลุย
โคลน” เข้ามาในโรงเรียน หากวันดีคืนร้าย
อาจเกิดอาการ “รถตกหล่ม” ต้องวิ่งหา
ผู้ช่วยนำรถขึ้นจากหล่มกันอย่างโกลาหล
โดยทุกปีจะต้องได้รับความอนุเคราะห์จาก
กรุงเทพมหานคร ซ่อมถนนให้หลังฤดูฝน

สิ้นสุด เป็นอันสิ้นสุดอย่างหนึ่ง คือ จาก
ถนนที่รถวิ่งเลนเดียว คือ สวนกันไม่ได้
กลับบานออกไปทั้งสองฝั่ง จนรถสามารถ
วิ่งสวนกันได้อย่างสบายในวันนี้ ทั้งนี้ใน
ช่วงแรกด้วยท่านชำนาญ ยุวบูรณ์ ท่าน
ผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งยุคนั้นท่านมีตำแหน่ง
ทางราชการเป็นอธิบดีกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย ขณะเดียวกันท่านก็มี
ตำแหน่งเป็นนายกสมาคมผู้ปกครองและครู
โรงเรียนประถมสาธิต ประสานมิตร อีกด้วย
ได้กรุณานำทางพัฒนาไว้ จนกลายเป็น
ธรรมเนียมปฏิบัติต่อมาทุกปีนับเป็นสิบปีเศษ
ซึ่งกระทั่งต่อมาจึงมีการสร้างถนนถาวร
เมื่อได้รับความสำเร็จจากการเจรจาขอให้
เจ้าของที่ดินในบริเวณนั้น อนุญาตให้ใช้
ถนนเส้นนี้เป็นถนนสาธารณะ

สภาพดั้งเดิมของอาคารเรียนมีสัดส่วน
กะทัดรัดที่มีความพร้อมอย่างสมบูรณ์ใน
อาคารเดียวกัน ตั้งแต่ห้องเรียน ห้องพัก
อาจารย์ ห้องประชุมร่วมกับห้องอาหาร
และครัว ห้องสมุด ห้องศิลปะ เวทีกลางแจ้ง
สระน้ำพุ โซววินโดว์ เพื่อแสดงผลงาน
นักเรียนในเทศกาลต่าง ๆ ฯลฯ แต่อาคาร
เรียนชุดนี้ก็ตั้งอยู่กลางทุ่งนาที่โล่งกว้าง
กระทบกับธรรมชาติทุกรูปแบบอย่างเต็มที่
เช่น แดดที่ร้อนเปรี้ยง ยามที่มีลมพัด
กรรโชกแรง หรือช่วงฝนตกที่ทั้งฟ้าแลบ
ฟ้าผ่าไม่ว่าครูนักเรียนก็วิ่งมารวมตัวกอดกัน
เป็นกระจุก เป็นต้น ในเรื่องเหล่านี้ท่าน
อาจารย์ใหญ่ท่านแรก คือ ท่านอาจารย์ไพเราะ
ดัดจิกุล ได้ตระหนักและพยายามแก้ไข

ปัญหาเหล่านี้ เช่น ออกแบบให้นักเรียนชายสวมหมวกแก๊ปสีขาว และกลับด้านสีน้ำเงินเวลาเรียนพลศึกษา ส่วนนักเรียนหญิง กลับด้านสีฟ้า ปลุกต้นไม้ใหญ่เพื่อบรรเทาแรงปะทะของลม และได้ร่มเงาเพื่อลดความร้อนจากแดดที่แผดเผา ขุดสระน้ำ ทำกรงเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ กระจ่าง ให้นักเรียนได้เกิดความเพลิดเพลิน และรักธรรมชาติไปในตัว โรงเรียนของเราจึงกลายเป็น “โอเอซิส” ท่ามกลางทุ่งนาเด็ก ๆ ไม่อยากจะกลับบ้านกันเลย

ในห้องเรียนซึ่งเปรียบเสมือนห้องส่วนตัวของพวกเรา เฉพาะอย่างยิ่งห้องเรียนชั้นเด็กเล็กที่มีท่านอาจารย์ฉวีวรรณ ปัญญาสุข อาจารย์ที่น่าภาคภูมิใจของโรงเรียน เพราะอาจารย์มีลักษณะนิสัยเอื้ออาทร เมตตา ยิ้มแย้มแจ่มใส อบอุ่นเสียเหลือเกินสำหรับเด็กวัยเริ่มเรียนที่ต้องจากพ่อแม่มาอยู่กับสถานที่ใหม่ ๆ และผู้คนที่ไม่คุ้นเคยรอบตัว พวกเราจึงมีหลักยึดคนใหม่ที่เปรียบเสมือน “คุณแม่คนที่สอง” ของนักเรียนในห้องทุกคน ซึ่งท่านยังดูแลติดตามเราไปถึงห้องสุขาเพื่อแนะนำวิธีจัดการดูแลตนเองให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยอีกด้วย

ห้องเรียนชั้นเด็กเล็กของพวกเรา เป็นที่น่าอภิรมย์สำหรับทุกคน เพราะนอกจากจะมีขนาดใหญ่กว่าห้องเรียนของพี่ ๆ ชั้นอื่นแล้วยังโล่งสบายด้วยหน้าต่างแบบฝรั่งเศส คือบานหน้าต่างยาวเกือบจรดพื้น และหันหน้ารับลมทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เวลา

ช่วงบ่ายที่แดดลับ เพราะดวงตะวันคล้อยไปทางทิศตะวันตกแล้ว สดชื่นเย็นสบายช่างเหมาะเจาะอะไรเช่นนี้กับชั่วโมงนอนตามตารางสอนในรอบบ่ายเสียเหลือเกิน (น่าขอบคุณท่านสถาปนิกผู้ออกแบบจริง ๆ ที่เดียว) ดังนั้นเมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ ห้องเรียนของเราจึงแปลงสภาพเป็นห้องนอน โต๊ะเก้าอี้ที่ใช้นั่งเรียนถูกจัดเรียงไว้มุมห้อง แล้วปูเสื่อทั่วห้อง ซึ่งเมื่อนักเรียนเดินกลับจากห้องรับประทานอาหารล้างหน้า แปรงฟัน แล้วก็ช่วยกันปูเสื่อหอบหมอน เตรียมตัวนอนกันเป็นแถวอย่างมีระเบียบเรียบร้อย

นอกจากอุปกรณ์การสอนแบบสมัยใหม่ เพื่อเสริมทักษะนานาชาติที่ผู้ใหญ่หมกมุ่นดูกันว่าเป็นของเล่นแล้ว ตรงมุมห้องด้านหนึ่งได้วางกระบะทรายเอาไว้ให้ “คนวัยชน”ทั้งหลายได้วาดลวดลาย สร้างจินตนาการกันอย่างเต็มที่ โนนแน่นะ! อ่างน้ำล้างมือซึ่งจัดไว้ทุกห้องนั้น แต่ห้องนี้ดูจะคับคั่งเป็นพิเศษ แวะเวียนกันไปรองน้ำมาเทลงกระบะทรายเพื่อสร้างบ้านบ้าง ปราสาทราชวังบ้าง แล้วคุณละ ! เคยไปใช้บริการกระบะทราย เพื่อสร้างจินตนาการอะไรไว้บ้างจำได้ไหม?

ในช่วงปีสองปีแรกของการเป็นนักเรียนบริเวณรอบนอกตัวอาคารเรียนเริ่มเกิดร่มเงาจากต้นไม้ที่ปลูกไว้ตั้งแต่สร้างอาคารเรียนเสร็จใหม่ ๆ แต่จำได้ว่าช่วงปลาย ๆ ก่อนที่ดิฉันจะย้ายไปเรียนที่โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ

เวทีกลางแจ้งอาคาร 1 ในอดีต (2499)

ประธานมิตร สถาปณภูมิทัศน์รอบนอกตัวอาคาร
ร่มรื่น สวยงามมาก มองออกไปจากห้องเรียน
ชั้นเด็กเล็กด้านขวามือ ถัดจากสนามหญ้า
และถนนทางเดินไป จะมีสระน้ำอยู่ตรงมุมรั้ว
กันโดยรอบสระด้วยรั้วไม้ระแนงสีขาว มี
ประตู 2 ด้าน เพื่อเดินออกไปสู่ศาลา
กลางน้ำขนาดเล็กถึง 2 หลัง แต่กุญแจ
ที่ใส่ประตูทั้ง 2 ด้านนี้ลี เป็นแม่กุญแจ
ที่ขนาดใหญ่อย่างน่าเกรงขาม ราวกับ
การประกาศคำว่า“สถานที่นี้ห้ามเข้า”ที่เดียว
เด็ก ๆ พวกเขามาเกาะรั้วดูคลื่นน้อย ๆ ทอย
เข้ากระต๊อบฝั่ง เมื่อตัวเองโยนก้อนอิฐก้อน
ดินลงไป สิ่งก่อสร้างริมรั้วโรงเรียนถัดไป
เป็นบ้านชั้นเดียวขนาดกะทัดรัด หลังคา
ทรงหมาแหงน ทาสีเขียว เราเรียกกันว่า
“เนอสเซอรี่” เป็นสถานที่เพาะชำต้นไม้
เพื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม
ของนักเรียนนั่นเอง ต่อมาได้ถูกตัดแปลง
กลายเป็นบ้านพักของอาจารย์สุรเดช วันทยา
ที่ทุกคนชอบนำมาเป็นแบบเวลาเรียนวิชา
ศิลปะ เรือนไม้ริมรั้วหลังถัดไป คือ กรงสัตว์
ที่สร้างเป็นเรือนไม้ชั้นเดียวเช่นกัน แต่มี
บริเวณด้านหน้าเป็นลานดิน และล้อมรอบ
ด้วยรั้วตารางเหล็กโปร่ง ๆ แบ่งสัตว์เป็น 3
ชนิด คือ หนูตะเภา กระต่าย และไก่ ซึ่งก็
เป็นสัตว์ที่ใช้ประกอบการเรียนเช่นกัน โดย
เน้นหนักไปในด้านการสังเกตพฤติกรรมของ
สัตว์ และเสริมสร้างความอ่อนโยน มีเมตตา
แก่นักเรียนเท่านั้น ไม่ใช่นำมาเป็นสัตว์
ทดลองทางวิทยาศาสตร์ ใกล้กรงสัตว์นั้น
คือ ประตูทางออกด้านหลัง ซึ่งเมื่อเดินไป

ตามถนนทางเดินอิฐแดง เป็นที่พักของ
อาจารย์มหาวิทยาลัย และอาจารย์สาวโสด
ของโรงเรียน

ด้านซ้ายมือของห้องเรียนชั้นเด็กเล็ก มีเวที
กลางแจ้งขนาดเล็ก และสนามหญ้าเพื่อนั่ง
ชมการแสดงในยุคนั้น ท่านอาจารย์ที่สอน
วิชาต่าง ๆ พยายามนำการเรียนการสอน
ยุคใหม่เข้ามา ทำให้นักเรียนสนุกสนานกับ
การเรียนโดยใช้ประโยชน์จากเวทีกลางแจ้งนี้
ดังเช่น ในวิชาพลศึกษาสอนเทคนิคการต่อสู้
วิชาขับร้อง ดนตรี ก็สอนการรำลาวกระต๊อบไม้
ศิลปะการต่อสู้ต่าง ๆ วิชากระบี่กระบอง ฯลฯ
ชั้นบนของเวทีกลางแจ้งนี้ คือ ห้องสมุด ซึ่ง
ต้องเดินขึ้นบันไดไปชั้นที่ 2 (นับเป็นส่วน
ที่หลงเหลือเพียงหนึ่งเดียวของอาคารเรียน
ดั้งเดิม) ของอาคารเรียนหน้าห้องอาจารย์
ใหญ่ ที่อยู่ติดบันไดทางขึ้นหน้าเสาธง บน
ชั้นที่สองนี้ ประกอบด้วย ห้องเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 ของรุ่นแรก ห้อง
พักอาจารย์ ห้องสมุด และสุดทางเดิน
เป็นห้องที่เรียกกันสมัยนั้นว่าห้องอุปกรณ์ซึ่ง
ที่แท้ก็คือ ห้องปฏิบัติการศิลปะ ทั่ววาด ปั้น
แกะสลัก อยู่ในห้องนี้ทั้งหมด

สถานที่ที่เป็นศูนย์รวมของนักเรียนทั้งโรงเรียน
ก็คือ ห้องอาหาร ซึ่งใช้ร่วมกับการเป็นห้อง
ประชุมใหญ่ ประกอบด้วย เวทียกพื้น ร่อง
ใส่ฉาบบนเวที พระพุทธรูป ที่ใช้สวดมนต์
หรือมีพิธีการ เช่น งานไหว้ครู การแจก
รางวัลเกียรติยศต่าง ๆ พื้นด้านล่างวางโต๊ะ
เก้าอี้ยาวเป็นแถว ๆ เพื่อให้นั่งรับประทาน

อาหาร เราจะเข้ามาในห้องอาหารนี้ 2 ครั้ง คือ ช่วง 10 โมงเช้า ตอนดื่มนมถ้วยเหลือง และช่วง 11 โมงเศษ เพื่อรับประทาน อาหารเที่ยง ซึ่งช่วงหลังน่านมขึ้นแจกตาม ห้องเรียนแทน หลายคนคงจำกันได้ถึง ท่าทางของเพื่อนฝูงบางคนขณะที่ดื่มนม บางคนต้องอุดจมูกระหว่างดื่ม บางคนดื่ม แบบละเลียด จำยอม บางคนดื่มแบบรีบร้อน เพื่อให้ผ่านภาระการดื่มนมนี้ไปไว ๆ แต่ล้วน เป็นความทรงจำเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เป็นการ แข็งขัน ทั้งที่รู้ว่าการดื่มนมถ้วยเหลืองเพื่อ สุขภาพ เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเพียรหาในยุค สมัยปัจจุบัน เพราะเป็นแหล่งแคลเซียม จากธรรมชาติที่เป็นคุณประโยชน์สำหรับ ร่างกายสำหรับบุคคลที่ใกล้จะก้าวเข้าสู่วัย เกษียณ

นอกเหนือไปจากสภาพทั่วไปและการเรียน การสอนทางด้านวิชาการแล้ว ลูกสาวติด ประสานมิตรทุกคนจะต้องสอบผ่านวิชาภาค ปฏิบัติ “การกล้าแสดงออกในที่สาธารณะ” ซึ่งสืบทอดมาจนทุกวันนี้ ในการแสดงโขน ที่เริ่มสมัย ดร. อารี สันทนต์ เป็นอาจารย์ใหญ่ รวมทั้งการแสดงรีวิวดัง ๆ ของนักเรียนที่ ไม่ได้เป็นตัวแสดงโขน โดยมีเวทีประจำ คือ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย การแสดง กิจกรรมของนักเรียนในยุคสมัยแรก ที่ดิฉัน เป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็ก และประถมต้น ออกไปในการแสดงละครเวที ซึ่ง ท่านผู้หญิงดุยฉวี มาลากุล ณ อยุธยา ภรรยา ของ ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้กรุณานำ แนวความคิดของท่านผู้ให้กำเนิด (ม.ล. ปิ่น

มาลากุล) มาขยายผล ด้วยการนำบทละคร ที่ท่านแต่งขึ้นเพื่อสอนใจเด็ก ๆ ให้มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ หรือการมีอุดมคติในการ ดำเนินชีวิต ฯลฯ เช่น ละคร เรื่อง “ลูกสาว เศรษฐี”, “เครื่องทรงพระราช” “เด็กชน” เป็นต้น ดิฉันจำเหตุการณ์ช่วงนี้ได้ดี เพราะ ตนเองก็ได้ร่วมแสดงด้วย ยกตัวอย่าง เป็นตัวนางเอกของเรื่อง “ลูกสาวเศรษฐี” นอกจากนี้ ในยุคนั้นโรงเรียนยังได้มีความ สนุกสนานประกอบการเรียนกันอีกมากมาย เพราะเรามีอาจารย์สอนวิชาดนตรีสากลที่ เพิ่งกลับจากการศึกษาในต่างประเทศ คือ อาจารย์อรุณ สนิทวงศ์ (ปัจจุบัน ท่านผู้หญิง อรุณ กิตติยากร) อาจารย์สอนดนตรีไทย อาจารย์รำเพยพันธุ์ จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ และอาจารย์อวบ เหมะรัชตะ ซึ่งได้รับบรรจุ เป็นอาจารย์สอนวิชาเกษตร แต่ทำหน้าที่ เป็นอาจารย์ได้หลาย ๆ วิชา เช่น วิทยา- ศาสตร์ ภาคปฏิบัติการช่างเพื่อใช้สอยใน ชีวิตประจำวัน ฯลฯ รวมทั้ง แต่งเพลง แต่งเนื้อร้องเพลง สำหรับเด็กในวิชาเรียน ต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เข้าใจลึกซึ้ง เช่น เป็น ผู้ใส่ทำนองเพลง “มาร์ชประถมสาธิต” ที่ ท่านอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ไพเราะ ดัชนีกุล เป็นผู้แต่งเนื้อร้อง “น้ำพุ” “เพลงบุรุษ ไปรษณีย์” “เพลงตำรวจ” และเพลงสัตว์ ต่าง ๆ ฯลฯ

ในยุคนั้น ท่านอาจารย์ทุกคนโดยเฉพาะท่าน อาจารย์ใหญ่เห็นดีเห็นอกกันมาก เพราะมี แยกเป็นคณะเล็กบ้างใหญ่บ้าง มาเยี่ยม โรงเรียนกันแทบทุกวัน บางครั้งก็เป็น

ชาวต่างประเทศ ซึ่งดิฉันเพิ่งมาทราบในภายหลังช่วงที่กลับมาเป็นอาจารย์ประจำแล้วว่า การที่มีผู้มาขอเยี่ยมชมโรงเรียนมากมายเช่นนั้น เพราะโรงเรียนของเรามีนโยบายสำคัญ คือการจัดการศึกษาเพื่อออกจากระบบ “Teacher Centered” ซึ่งครูนี้จะสอนอะไรก็สอน มาเป็นระบบ “Child Centered” ที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูอาจารย์จะต้องทำงานเหนื่อยขึ้น เพื่อเตรียมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความต้องการเรียนรู้เอง ซึ่งจะจดจำได้แม่นยำกว่า นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของบุคคลในชุมชนที่มีอาชีพต่าง ๆ เช่น มีการเชิญ คุณจำรูญ หนองจิม (ตลกดังยุคนั้น) ซึ่งเป็นพนักงานไปรษณีย์มาเล่าประสบการณ์ และการทำงานในหน้าที่ให้นักเรียนฟัง เป็นต้น อาจารย์สอนให้เราว่าวิชาการต่าง ๆ ที่สอนกันในระดับชั้นเรียนนั้น ไม่ได้แยกจากชีวิตประจำวันของเราเลย และยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างกันด้วย ดังนั้น ในการสอนแบบหน่วย อาจารย์ประจำวิชาที่เกี่ยวข้องจะต้องมาเตรียมการสอนร่วมกัน เช่น การเรียนการสอน “เรื่องไฟฟ้า” ในวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับขั้วบวกขั้วลบ เมื่อนำสองขั้วนี้มาใช้ร่วมกันก็จะทำให้เกิดประโยชน์ใช้สอยสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน นักเรียนจึงได้ความรู้ด้านช่างในการต่อไฟ หรือแก้ไขปัญหาไฟฟ้าในบ้านได้อีก

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ท่านอาจารย์ไพเราะมีการกิจระหว่างวัน ส่วนใหญ่นักไปในด้าน การต้อนรับผู้มาเยี่ยมชม ทั้งคุณอาจารย์จากโรงเรียนต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ข้าราชการระดับต่าง ๆ และในช่วงเย็นเลิกงานแล้ว จะเป็นช่วงเวลาต้อนรับแขก ที่เป็นผู้ปกครอง นักเรียนที่แวะเวียนมาปรึกษาหารือเรื่องลูก ๆ รวมทั้งท่านผู้ให้กำเนิดโรงเรียน คือ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล นับตั้งแต่ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จนกระทั่งเมื่อเป็นรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมท่านผู้หญิงคุณหญิง มาลากุล ณ อยุธยา ภรรยาของท่านมักจะหาโอกาสมาตรวจสอบ ติดตามผลงานของโรงเรียนจากท่านอาจารย์ไพเราะอยู่บ่อย ๆ นอกจากนี้ยังถือเป็นความภาคภูมิใจของนักเรียนและคณะครูอาจารย์ของโรงเรียนอย่างยิ่ง คือการรับรองการเสด็จพระราชดำเนินมาที่โรงเรียนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 7, สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ในช่วงค่ำหลังรับประทานอาหารเย็น ท่านอาจารย์ไพเราะมักใช้เป็นช่วงวันทำงาน

อาคาร 2 (อาคารข้างสระน้ำเก่า) ปัจจุบันกลายเป็นลานโล่ง

อาคารเรียนประถมปลายและห้องนาฏศิลป์เก่า
(ปัจจุบันคืออาคารรวมใจสาริต 40 ปี)

ตึกธุรการ (ปัจจุบัน)

อาคาร 5

อาคาร 1

เพื่อทำงานด้านเอกสาร เช่น ได้ตอบจดหมาย เขียนรายงานการประชุม จัดทำเรื่อง ขออนุมัติค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งคุณแม่ของดิฉัน คุณชูศรี บุญตานนท์ ต้องเข้ามาร่วมทำด้วย ดิฉันจึงตามคุณแม่มาช่วยงานท่านอาจารย์ ไพเราะบ่อยครั้ง โดยท่านเรียกใช้ให้อ่าน เอกสารให้ฟังบ้าง ให้เขียนร่างจดหมาย ตามคำบอกของท่านบ้าง ทำให้ตนเองได้มี โอกาสฝึกหัดการทำเอกสารราชการ และได้ รับทราบความหนักอกหนักใจและความยาก ลำบากของท่านผู้บริหารโรงเรียนในการจัด เงินงบประมาณของทางราชการมาเพื่อใช้ จ่ายอันมากมายและเร่งด่วนในกิจการของ โรงเรียน ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างก่อสร้าง สร้างตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ยัง ไม่ลงตัวเรื่องสังกัดของโรงเรียนสาธิตฯ ที่จะขึ้นตรงกับหน่วยงานใดในกระทรวง ศึกษาธิการ คือ กรมการฝึกหัดครู หรือ กรมสามัญศึกษา ทำให้เกิดความสับสนในการ ตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายงบประมาณ คุณชูศรี ต้องออกไปวิ่งเต้นหางบเหลือใช้จากส่วนงาน อื่นในกระทรวง เพื่อขอยืมมาทดรองจ่าย ซึ่ง ส่วนใหญ่จะได้มาจากการเงินทุนช่วยเหลือ การศึกษา นอกจากนี้ยังต้องใช้จ่ายอย่าง ประหยัด โดยคุณชูศรีต้องใช้เวลาว่างช่วง วันเสาร์อาทิตย์ออกตระเวนหาซื้อวัตถุดิบ ตามตลาดค้าส่งต่าง ๆ เพื่อใช้ในการ ประกอบอาหาร สำหรับนักเรียนในวันปกติ เช่น สะพานหัน ประตูน้า คลองหน้าวัด มหาพฤฒาราม เป็นต้น

ตราบจนกระทั่งได้มีการจัดตั้งสมาคม ผู้ปกครองและครูของโรงเรียนฯ ขึ้น จึงค่อย แบ่งเบาภาระรับผิดชอบเรื่องการหาเงิน ลงบ้าง เพราะสมาคมฯ ได้ช่วยเหลือค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นเงินเดือนครูอัตราจ้างบ้าง เงินค่า ซื้อเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ที่มีความจำเป็น สำหรับการเรียนการสอนสมัยใหม่บ้าง โดย นอกจากการรับบริจาค และค่าบำรุงสมาคมฯ แล้ว สมาคมฯ ยังสร้างสระว่ายน้ำเพื่อมี รายได้จากการรับสอนว่ายน้ำ และเปิดให้ นักเรียนของโรงเรียนได้ใช้ฟรีอีกด้วย

ปีแล้วปีเล่าที่นักเรียนตัวเล็กตัวน้อยได้ก้าว เข้ามาสู่อ้อมอกอันอบอุ่น ซึ่งเปรียบเสมือน “บ้านหลังที่สอง” แห่งนี้ ซึ่งนอกจากจะเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้ ฝึกฝนทักษะ ด้านวิชาความรู้สามัญทั่วไป เพื่อความ อาจองในการกล้าแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ ถูกต้องแล้ว ยังเป็นสถานที่ที่อบรมบ่มเพาะ ลักษณะนิสัยแห่งความซื่อสัตย์ ด้งาม ยึดมั่น ในวัฒนธรรม ขนบประเพณีไทย รักษาดี บ้านเมือง ทั้งยังได้ปลูกฝังเมล็ดพันธุ์แห่ง ประชาธิปไตยให้เบิกบานงอกงามในหัวใจ ดวงน้อย ๆ ทุกดวงโดยเท่าเทียมกัน เพื่อที่ เมื่อถึงวันที่ลาจากกันไปศึกษาเล่าเรียน ในระดับสูงต่อไป “ลูกสาธิตประสานมิตร” ทุกคน รวมทั้งดิฉันได้ตระหนักกันดีว่าการ ได้รับ “ปูพื้นฐาน” อันสำคัญยิ่งเช่นนี้ ทำให้ เกิดความได้เปรียบในการแสวงหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดี เกิดความมั่นใจที่จะ ยึดมั่นประกอบอาชีพการงานตามหน้าที่ด้วย

อุตสาหกรรมพยายาม และมุ่งมั่นที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ผลงานประชาสัมพันธ์ชั้นเยี่ยมจากบรรดา “ลูกสาธิตประสานมิตร” แต่ละรุ่นตลอดมาจนเกือบ 50 ปีนี้ เป็นที่ปรากฏโดยทั่วไปว่า หลังจาก “ลูกสาธิตฯ” ได้ทยอยสำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ และต่างประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับในความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความมานะอุตสาหะ อันเป็นคุณลักษณะของทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในแวดวงทุกวิชาชีพ เมื่อก้าวเข้าเป็นสมาชิกของสังคมส่วนงานราชการ และส่วนงานภาคเอกชนอันหลากหลาย เช่น การเป็นอาจารย์ ศาสตราจารย์ นักการธนาคาร นักการทูต แพทย์ พยาบาล นักดนตรี ฯลฯ ทำให้ชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียนขจรไปไกลในหมู่ชนทั่วไป โดยกลุ่มผู้ปกครองต่างมีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะนำบุตรหลานมาเข้าศึกษาบ้าง ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมีความจำเป็นต้องรับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ๆ ในทุกปี จากจำนวนเพียงเป็นร้อย ๆ กลายเป็นจำนวนพัน ๆ นี่เป็นสิ่งที่ดิฉันสามารถยืนยันได้จากการได้พูดคุยกับท่านผู้ปกครองเหล่านั้นโดยตรง เพราะดิฉันมีโอกาสได้กลับเข้ามาที่โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) อีกครั้งในฐานะอาจารย์ประจำ หลังจากการใช้เวลาศึกษาระดับเตรียมอุดม และอุดมศึกษาเพียง 10 ปีเศษ

ตลอดระยะเวลารับราชการในฐานะครู และช่วง 10 ปีเศษหลัง ๆ ได้เพิ่มภาระงานบริหารโรงเรียนในฐานะรองผู้อำนวยการ ดิฉันได้อุทิศกำลังกาย กำลังใจ ด้วยความทุ่มเท เพื่อความพัฒนาก้าวหน้าของโรงเรียน หรือสถานศึกษาอันเป็นที่รักและผูกพันของดิฉันแห่งนี้ จนในบางครั้งหรือหลายครั้งถึงกับต้องยอมเอาตนเองเข้าป้องกันปกป้อง “ผลไม้รสชาติหวานหอม” ผลนี้ มิให้ศัตรูผลไม้ เช่น ดั้ว หอนอน แมลงมาชอนไช บ่อนทำลายให้สูญสลายหมดสิ้นคุณค่าเสื่อมราศีไป โดยที่ตนเองต้อง “อาวร” บาดเจ็บไปบ้าง แต่ก็เป็ผลสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจให้หายเหนื่อย หายทุกข์โศก เมื่อเหตุการณ์หลาย ๆ อย่างนั้นผ่านไปด้วยดี จนกระทั่งโรงเรียนของเราอยู่รอดปลอดภัยมาจนมีอายุครบรอบ 50 ปีในวันนี้

“ธรรมชาติ” ผู้กำหนดสรรพสิ่งในโลกได้จัดวางโครงสร้างและกลไกแห่งองคาพยพไว้ให้เราได้มองเห็นรูปร่าง ที่เรียกกันว่า “รูปธรรม หรือวัตถุธรรม” และสิ่งที่เราไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา แต่สามารถสัมผัสหรือรับรู้ได้จากการสังเกต ได้แก่ “พลัง” ซึ่งเป็นผู้บันดาลให้เกิดสถานะแห่งการเปลี่ยนแปลง หรือการเคลื่อนไหว สำหรับสรรพสิ่งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิตนั้น โดยไม่จำกัดว่าใครจะเป็น “ผู้สร้าง” รูปหรือวัตถุ นั้น ขึ้นมา ก็จะเป็นการสร้างโดย “ธรรมชาติ” เอง หรือที่สร้างขึ้นมาจากน้ำมือมนุษย์หรือสัตว์ต่าง ๆ เพื่อการเลียนแบบ “ธรรมชาติ” ก็ตาม

ในสถาบันสังคมที่เราเรียกว่า “โรงเรียน” นี้ ก็เช่นกัน ย่อมต้องประกอบไปด้วยส่วนผสม ทั้งสองสิ่งนั้น นั่นคือ การมี “พลัง” เพื่อ ผลักดันและสร้างสรรค์ ส่วนที่เป็นนโยบาย การกำหนดวัตถุประสงค์ แผนปฏิบัติงาน รวมทั้งกรอบปฏิบัติการงานเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์แล้วจึงสร้างส่วนที่เป็นถาวรวัตถุ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแผนงาน ที่กำหนดไว้ ผลงานของกลุ่มบุคลากรกลุ่ม บุคคลที่เปรียบเสมือน “พลัง” ที่จุดประกาย ให้กลไกในองค์การพหุทั้งหลายเริ่มต้น ขับเคลื่อน ย่อมมีส่วนสำคัญที่มีผลต่อความ สัมฤทธิ์ผลในอนาคต ถึงความล้มเหลว หรือ เติบโตใหญ่เจริญก้าวหน้าไปในอนาคตอย่าง แน่นนอน ดังนั้น ศึกษามหาวิทยาลัยของ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร ที่ได้ ปรากฏแก่สายตาของบุคคลที่ได้พบเห็น ย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าอย่างไม่ต้องสงสัยเลยว่า นั่นคือ ผลสำเร็จแห่งการเริ่มต้นขับเคลื่อน กลไกแห่งสถาบันแห่งนี้ ของบุคลากรที่เป็นกลุ่มผู้บุกเบิกทั้งหลายนั่นเอง ยังมิต้อง เหยี่ยถึงความภาคภูมิใจถึงท่านเหล่านั้นที่ พบภาพได้ยืนชื่อเสียงศิษย์เก่าจากสื่อมวลชน ด้วยความชื่นชม นั่นอีก นับได้ว่าเป็นความสุข

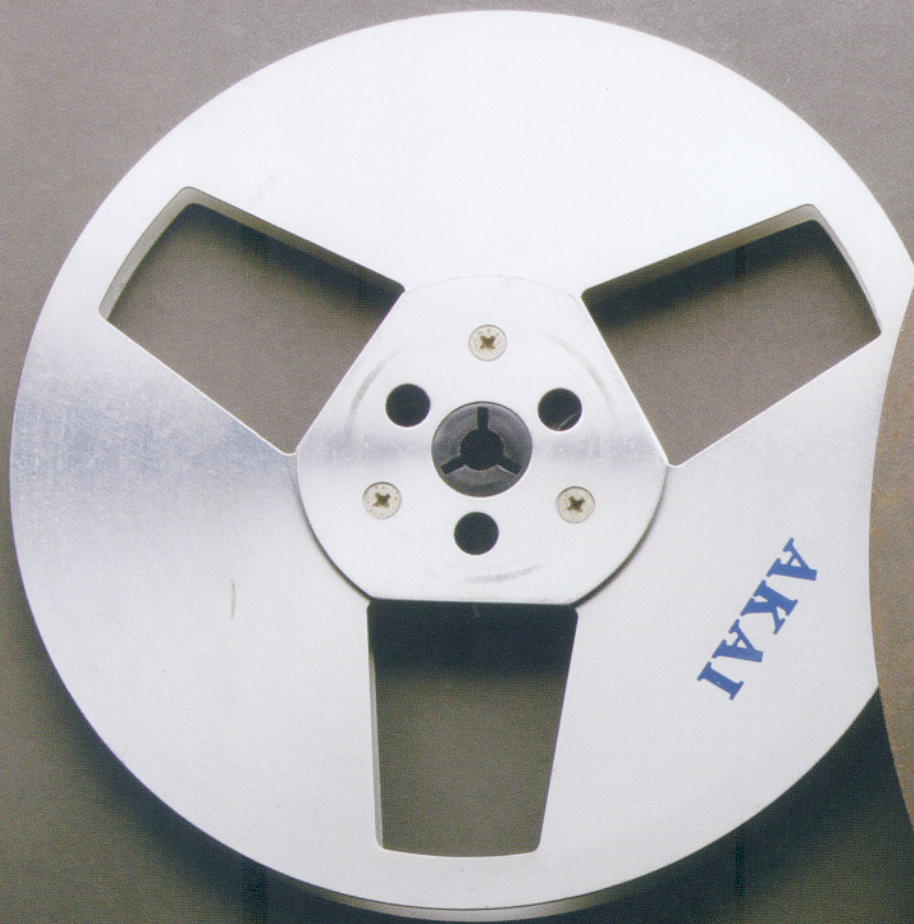
ทางใจของ “ครู” ที่มีอาจประเมินค่าได้เป็น เงินตราหรือลาภสักการะใด ๆ อย่างแน่นอน

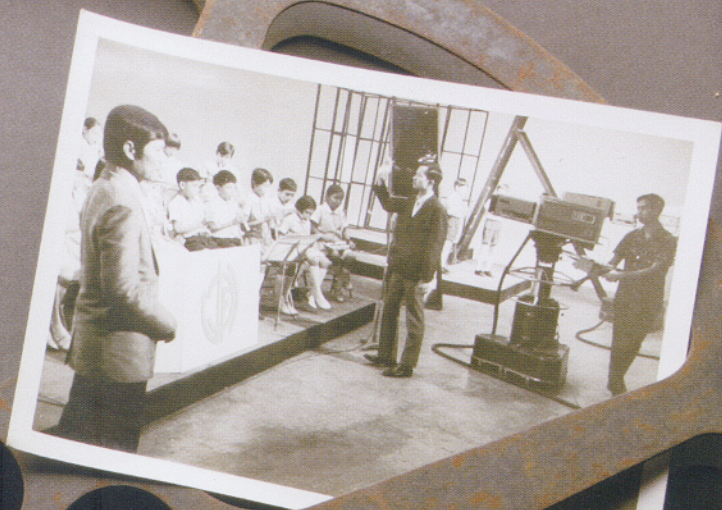
เหนือสิ่งอื่นใด นอกจากความรัก ความผูกพัน และความสำนึกในพระคุณอย่างล้นเหลือที่ สถาบันแห่งนี้ มีต่อศิษย์เป็นการส่วนตัว จนเกิดเป็นแรงผลักดันให้ศิษย์ซึ่งมีโอกาส ใช้ชีวิตราชการถึง 30 ปีเศษที่นี้ ปัจจุบัน ศิษย์ได้ขอเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ไปแล้ว จึงพ้นสภาพการเป็นอาจารย์ของ โรงเรียนอันเป็นที่รักแห่งนี้ แต่ด้วยดวงจิต ที่รักและผูกพันจึงขอบันทึกเหตุการณ์ใน อดีตไว้ เพื่อเป็นแนวทางให้ท่านผู้บริหาร คณะต่อ ๆ ไป ของโรงเรียนได้รับทราบ ว่า ครั้งหนึ่งโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร ของเรานี้ คือ “แปลงสาธิตทดลอง” หรือ กระบวนการศึกษาวิจัยของระบบการเรียนรู้ ในโลกยุคใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งเป็นแนวทาง ที่ได้รับการพัฒนาสืบทอดต่อมาเป็นการปฏิรูป การศึกษาของชาติในปัจจุบัน โดยการศึกษา วิจัยของเรา มีบทสรุปออกมาแล้วถึงความ สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม คือ ผลผลิตที่เป็น “ลูกสาธิตประสานมิตร” จนปัจจุบันถึงรุ่นที่ 50 นั่นเอง

ม.ล. ปิ่น มาลากุล ปลุกต้นกัลปพฤกษ์ วันที่ 24 มิถุนายน 2499 วันเปิดโรงเรียน

อาคาร 1 (ปัจจุบัน)

เวทีกลางแจ้งอาคาร 1 ปัจจุบัน (2549)

ประวัติการก่อตั้งโรงเรียนสาธิตฯ

รองศาสตราจารย์ไพเราะ คณทิกุล

25 พฤศจิกายน 2520

กล่าวนำ

ประวัติโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นประวัติการศึกษาที่น่าสนใจมากเพราะโรงเรียนสาธิตฯ ได้ตั้งมาเป็นเวลานานถึง 21 ปี นับว่าระยะนี้ควรจะให้เป็นระยะเวลาที่เต็มไปด้วยพลังที่จะให้บรรลุเป้าหมายให้สมบูรณ์ โรงเรียนสาธิตฯ มีความยากลำบากในการต่อสู้ให้ถึงเป้าหมายอย่างมากมาย ข้าพเจ้าผู้เขียนได้ประสบมาด้วยตนเองแล้วเป็นเวลานานถึง 18 ปี อย่างไรก็ตามข้าพเจ้ายังมีความหวังว่าโรงเรียนสาธิตฯ คงจะถึงเป้าหมายนโยบายได้แน่นอน เพียงแต่ครูอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องได้ศึกษาค้นคว้าความเป็นมาแต่เดิมปัจจุบัน และอนาคต แกไขข้อบกพร่องรักษา และส่งเสริมสิ่งที่ดีที่งามที่ได้วางไว้และปฏิบัติกันมาแล้วด้วยดี

ประวัติของโรงเรียนควรจะเริ่มตั้งแต่คณะกรรมการวางหลักการ และดำเนินงานจัดตั้งโรงเรียนสาธิตฯ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พุทธศักราช 2498 เพื่อได้ทราบความเป็นมาแต่แรก และได้เป็นแนวปฏิบัติต่อไปเพราะคณะกรรมการได้จัดเตรียมไว้ให้เป็นอย่างดี และเพียบพร้อมที่สุดทุกด้าน ทั้งในด้านวิชาการ หลักการและการบริหาร การก่อสร้าง และอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับคามมุ่งหมายของโรงเรียนสาธิตฯ ส่วนบุคลากรก็ได้เฟ้นหาผู้ที่เหมาะสมเท่าที่จะหาได้ในเวลานั้น

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรักษาการกรมการฝึกหัดครูได้เป็นผู้ริเริ่มและ

สนใจสนับสนุนให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียนสาธิตฯ ทั้งนี้เพื่อเป็นตัวอย่างให้นิสิตของวิทยาลัยได้ไปฝึกสอน สาธิต และไปค้นคว้าพัฒนาการของเด็กระดับประถม และที่สำคัญที่สุด ฯพณฯ มีความประสงค์จะยกการศึกษาระดับประถมให้ดีขึ้น ทั้งในด้านหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ อุปกรณ์การสอน วิธีสอน และอาคารสถานที่ คณะกรรมการได้ประชุมกันจนถึงพิธีเปิดโรงเรียนวันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2499

ความใฝ่ฝันหาประชาธิปไตย

โรงเรียนสาธิตเป็นโรงเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันฝึกหัดครู ความมุ่งหมายของโรงเรียนสาธิตมีหลักใหญ่ด้วยกัน 3 ประการ

1. เป็นที่ฝึกสอน สังเกตการสอน ฝึกงาน และศึกษา ของนิสิตของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ซึ่งนิสิตผู้นั้นกำลังศึกษาอยู่ได้นำทฤษฎีวิธีสอนมาทดลองใช้
2. เป็นที่ที่นิสิต อาจารย์ นักวิจัย ได้มาทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อจัดการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผล การแนะแนว และหลักสูตรให้เหมาะสม
3. เพื่อนำวิธีสอน และทฤษฎีการสอนที่ดีและที่ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาทำการ “สาธิต” ให้ประจักษ์

ดังนั้นโรงเรียนสาธิตฯ จึงมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Demonstration School Laboratory School หรือ University School ก็ได้ เพราะหน้าที่สำคัญของโรงเรียนสาธิตคงเหมือนกันทั้งนั้น

โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร ซึ่งปัจจุบัน ชื่อว่า “โรงเรียน
ประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”
นั้น มีพิธีเปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน
2499

ก่อนเปิดโรงเรียนสาธิต ได้มีคณะกรรมการ
พิจารณาวางหลักเกณฑ์การจัดตั้งโรงเรียน
สาธิต ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น
มาลากุล เป็นผู้ริเริ่มและเป็นประธาน
กรรมการ กรรมการที่ทรงคุณวุฒิ และมี
หน้าที่เกี่ยวข้องอีก 14 ท่าน ซึ่งในเรื่องนี้
จะขอกล่าวนามเหมือนในการประชุม เพื่อ
มีบรรยากาศในสมัยนั้น คณะกรรมการ
พิจารณาวางหลักการจัดตั้งโรงเรียนประถม
สาธิตฯ มี

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ รักษาการอธิบดีกรม
การฝึกหัดครู - ประธาน

นายพงศ์อินทร สุขजर

นายพิทักษ์ รัชพลเดช

นายเสนาะ ธรรมครองอาตม์

นายช่วย แสงสุชาติ

ม.ร.ว. จุรีพรหม กมลასน์

นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์

นายสาโรช บัวศรี

นางสาวสีลา จายนิยะโยธิน

นายสิงห์โต ปุกหุด

นายเทือก กุสุมา ณ อยุธยา

นางสาวปราณี เชาวเชษฐ์

นายพูนจิตร มีกังवाल

นางสาวละม้ายมาศ สรทัด

นางสาวอุทัยวรรณ ดัณฐสินธุ์

นางไพเราะ ดัณฐิกุล

- กรรมการและเลขานุการ

**การ ประชุม ที่ ประ กอบ ด้วย
เนื้อหาสาระ**

การประชุมของคณะกรรมการ และคณะ

อนุกรรมการ ประชุมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 28
ตุลาคม 2498 คณะกรรมการวางหลักการฯ
ประชุมกันรวม 7 ครั้ง ประชุมครั้งที่ 7 เมื่อ
วันที่ 6 มีนาคม 2499 ณ สำนักงาน
ชั่วคราวในบริเวณโรงเรียนประถมสาธิตฯ
ประสานมิตร เนื่องจากคณะกรรมการ
พิจารณาการประจำ และมาจากหลายแห่ง
กำหนดการประชุมจึงใช้เวลาบ่าย 14.00 น.
ถึง 17.30 น. หรือกว่านั้น ฯพณฯ ท่าน
ประธานได้กรุณาโปรดให้จัดเลี้ยงน้ำชาแก่
ผู้เข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อได้ประชุมต่อ
นอกเวลาราชการออกไปอีกได้สะดวก

เรื่องและข้อความต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อหาวิชาการ
และหลักฐานต่าง ๆ ที่จะได้นำมากล่าว
ต่อไปนี้เป็นเรื่องของการประชุมและ
คณะกรรมการเกือบทั้งหมด

วัตถุประสงค์ในการประชุม

การประชุมมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
และมีหน้าที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประถมศึกษา และ
การฝึกหัดครู ได้มาแสดงความคิดเห็น และ
เมื่อผู้ใดจะช่วยด้านไหนก็จะได้ช่วยกัน เพื่อ
จัดตั้งโรงเรียนสาธิตฯ ให้เป็นตัวอย่างและ
ยกระดับการศึกษาให้ดีขึ้น

โดยทั่วไป โรงเรียนประถมศึกษายังอยู่ใน
ระดับต่ำ เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาของ
กรมสามัญศึกษามีจำนวนมาก มีกระจายอยู่
ทั่วประเทศ ภายหลังมีการปรับปรุงขึ้นใน
โรงเรียนจึงค่อยกระเดื่องขึ้น ส่วนทาง
วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีการฝึกหัดครู
จำเป็นต้องมีโรงเรียนสาธิตของตนเอง
เพื่อนิสิตได้มีที่ฝึกสอนและนำวิธีสอนที่ดี
มาสอนเป็นตัวอย่าง และจำวิธีสอนที่ดีแล้ว
ไปใช้

ความจริงโรงเรียนประถมที่ได้ก่อสร้างขึ้นที่
ซอยประสานมิตรนี้ ได้มีแปลนและการ
ก่อสร้างบางส่วนก่อนสถาปนาเป็นวิทยาลัย

วิชาการศึกษา คือ เมื่อ พ.ศ. 2491 กรมสามัญศึกษา (เดิม) ซื้อที่ดินที่ซอยประสานมิตร เนื้อที่ 9 ไร่เศษ เหมาะที่จะจัดตั้งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา ๗ แผนก หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เขียนแผนผังวางรูปโรงเรียนขึ้น และให้นายพิน สันตุสsek เป็นสถาปนิกออกแบบก่อสร้างลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2493 กรมสามัญศึกษา (เดิม) และกรมสามัญศึกษา (ใหม่) ได้ให้งบประมาณก่อสร้างเป็นงวด ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2493 ถึง พ.ศ. 2498

ครั้นเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ซอยประสานมิตรได้รับสถาปนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษ จัดการสอนวิชาการศึกษา สาขาต่าง ๆ มีสาขาประถมศึกษาด้วย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้โอนอาคารเรียนโรงเรียนประถมที่ก่อสร้างค้างอยู่ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา และให้เงิน ก.ศ.ร. มาจัดการก่อสร้างให้เสร็จและให้จัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดตั้งโรงเรียนและเปิดทำการสอนได้ให้นายพูนจิตร มีกั้ววาล เป็นสถาปนิก มีโครงการเปิดให้ทันเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2499

การก่อสร้าง มีแปลนอยู่แล้ว แปลนการก่อสร้างมุ่งหมายให้ได้รับประโยชน์จากธรรมชาติ และให้โอกาสเด็กกล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการฝึกและสร้างประชาธิปไตย ให้ความสะดวกและส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีห้องบริการสำหรับธุรการ มีห้องสังเกตการสอนเพื่อการฝึกหัดครูและการวิจัย

การ ก่อ ส ราง มุ่ง ห มาย ให้ ได้ ประ โย ช น์ จาก ธรรมชาติ ความมุ่งหมายที่จะให้เด็กนักเรียนอยู่ใกล้ธรรมชาติมากที่สุดนั้น จากระเบียงข้างห้องเรียนไปก็มีสนามหญ้าติดต่อไปเลย และที่ริม

สนามหญ้าติดกระเบียงนั้นให้ปลูกไม้ดอก มีเนื้อที่ดินบริเวณข้างห้องเรียนให้เด็กนักเรียนจัดทำสวนครัวกันเอง มีกรงสำหรับเลี้ยงไก่ เลี้ยงกระต่ายในบริเวณ เพื่อให้เด็กรักสัตว์ เรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ และธรรมชาติของสัตว์ จากประสบการณ์ของตนเอง

ที่ตรงกลางของตึกเรียนได้ก่อสร้างขึ้น 2 ชั้น เพื่อบังแดด มีเวทีที่จะใช้สนามเป็นที่นั่งชมการแสดงบนเวทีได้ สนามหญ้าจะได้ร่มเงา ในเวลาบ่ายที่เวตินั้นจัดให้ใช้แสดงละคร เล่นดนตรีหรือแสดงอะไร ๆ ก็ได้

ส่วนตอนเช้าทางด้านสระน้ำพุจะมีเงาร่มสระน้ำพุนี้ลึก 1 1/2 ฟุต ไม่มีอันตรายสำหรับเด็ก สระน้ำพุไม่ได้มีไว้อาบ ต้องการให้เป็นสถานที่สวยงามหย่อนใจ ใช้ขอบสระน้ำพุเป็นที่นั่งพักผ่อนเล่นิทานหรือประดิษฐ์งานการฝีมือ มีทางสำหรับขึ้นไปที่ขอบสระน้ำพุ 4 ด้านด้วยกัน

การก่อสร้างมุ่งหมายให้โอกาสเด็กกล้าแสดงความคิดเห็น การกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็น เป็นการเริ่มฝึกความเป็นประชาธิปไตย การก่อสร้างจัดห้องเรียนจึงให้มีที่ที่เด็กจะได้ฝึกการแสดงออก มีความกล้าที่จะแสดงตนในที่ประชุมได้ไว้ในห้องเรียนทุกห้อง ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 ถึงชั้นประถมปีที่ 4 เว้นชั้นเด็กเล็ก 1 ห้องเรียน

ชั้นประถมปีที่ 1	มีแท่นให้ขึ้นไปยืนพูดหน้าชั้น
ชั้นประถมปีที่ 2	เป็นระเบียงสูงกว่าพื้นห้อง
ชั้นประถมปีที่ 3	มีเวทีเล็ก ๆ
ชั้นประถมปีที่ 4	มีเวทีมีม่านเวที

แต่ละห้องมีห้องเล็ก ๆ คั่นกลางเพื่อเป็นหลังเวที มีตู้เก็บอุปกรณ์การสอนประจำห้องห้องเล็ก ๆ หลังห้องเรียนนั้นจัดใช้เป็นห้องสังเกตการสอนการเรียนได้ด้วย เพราะมี

กระจกมองเห็นภาพในห้องเรียนจากด้านในห้องสังเกตการณ์เพียงด้านเดียว ส่วนที่จะมองจากทางห้องเรียนนั้น จะเห็นเป็นเพียงกระจกเงาธรรมดา (One-way mirror) ได้ขอบกระจกทางเดียวมีช่องเล็กติดม่านสีแก่เพื่อป้องกันแสงแต่ให้เสียงลอดออกมาได้

การก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านสุขภาพและพละนันทรมัย มีห้องพยาบาล ห้องทำฟัน มีโรงอาหาร โรงครัวเพื่อการเลี้ยงอาหารเด็ก ที่ปลายดึกเรียนเป็นห้องน่านักเรียนชายและห้องน่านักเรียนหญิง มีอ่างล้างมือ มีที่อาบน้ำ การอาบน้ำใช้อาบในกรณีจำเป็น เช่น หกล้ม เปราะเปื้อน

ห้องพยาบาล จัดให้มีพยาบาลและทันต-นันทรมัยประจำห้อง นอกจากจะให้ให้บริการด้านป่วยไข้ปฐมพยาบาลแล้ว มุ่งส่งเสริมด้านการตรวจรักษาฟัน เพราะเด็กในวัยประถมเป็นระยะเปลี่ยนแปลงฟัน ฟันน้ำนมจะผุหักและฟันแท้เริ่มขึ้น จึงได้มีการติดตั้งเครื่องทำฟันขนาดกลางที่จะทำการถอนและอุดฟันไว้ในโรงเรียน

โรงอาหารและโรงครัว โรงอาหารจัดเป็นห้องอเนกประสงค์ มีพระพุทธรูปมีเวทีสำหรับการแสดงของเด็ก ใช้เป็นที่ประชุมนักเรียนและพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีไหว้ครู พิธีแจกประกาศนียบัตร การเลี้ยงอาหาร เลี้ยงแบบให้เด็กช่วยตัวเอง โรงครัวใช้เครื่องมือทันสมัยเพื่อประหยัด มีหม้อหุงข้าวด้วยไอน้ำ หม้อนี้ได้มีความสะดวกในการนึ่งอาหารอย่างอื่น และผลิตนํ้านมถั่วเหลืองให้นักเรียนได้ดื่มทั่วกัน

ห้องรับรอง อยู่ระหว่างห้องธุรการ และห้องพยาบาล ทางด้านหน้าของตึกเรียนประถมต้น เป็นห้องที่มีความมุ่งหมายพิเศษสำหรับการรับรองเป็นครั้งคราว พร้อมทั้งจะให้ความสะดวกและความประทับใจแก่ผู้มา

ในกรณีพิเศษ เช่น ผู้ที่โรงเรียนเชิญมาในพิธีของโรงเรียน ผู้บริจาคเงินหรือวัตถุบำรุงโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศที่สนใจมาศึกษาและดูงานของโรงเรียน มีพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขนาดใหญ่ติดผนัง และมีแท่นเล็ก ๆ สำหรับวางพานหรือแจกันดอกไม้ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในห้องนี้เป็นที่สักการะและทำให้เด็ก ๆ ครูอาจารย์ และผู้มาเยี่ยมได้เห็นและระลึกถึงสิ่งสำคัญสูงสุดของไทยทั้ง 3 คือ ชาติมีธงชาติที่เสาธงหน้าโรงเรียน ศาสนามีพระพุทธรูปที่ผนังบนเวทีในห้องอเนกประสงค์ (ห้องอาหารและห้องประชุม) อยู่ในที่ที่เด็ก ๆ และทุกคนจะผ่านไปผ่านมาเห็นชัดเป็นประจำ และพระบรมฉายาลักษณ์ที่ห้องรับรอง

ชุดรับแขกแบบเรียบ ๆ โต๊ะ เก้าอี้ ชุดรับแขกและโต๊ะลงสมุดเยี่ยมโซฟาไม้ ซึ่งเป็นทรัพยากรของไทย ม่านห้องเป็นผ้าพื้นเมืองของไทยมีพรมปูพื้น

ห้องรับรองนี้ ขอเขียนเลยพิธีเปิดโรงเรียนถึงเหตุการณ์สำคัญที่ควรได้เขียนไว้ด้วย และจดจำมิรู้ลืม

เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2506 เวลา 15.00 น. สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 องค์อุปถัมภ์สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนประถมสาธิตฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาในงานของสมาคมตามที่ได้กราบบังคมทูลเชิญ ได้เสด็จประทับลงพระนามในสมุดเยี่ยมในห้องรับรองนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และสมเด็จพระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม

พ.ศ. 2509 และลงพระนามในสมุด
เยี่ยมในห้องรับรองนี้ทั้ง 2 พระองค์

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้รับ
เสด็จ และนำเสด็จทั้ง 2 คราว นับเป็น
มหาสิริมงคลแก่โรงเรียนประถมสาธิตฯ เป็น
ล้นพ้น

ห้องธุรการ อยู่ทางด้านหน้าของตึกเรียน
มีความสะดวกให้แก่ผู้ปกครองและผู้มา
ติดต่อราชการ เพราะพอเข้าถนนถึงโรงเรียน
ก็ถึงห้องธุรการ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่มีความสะดวก
ที่เห็นผู้ที่จะมาได้ตั้งแต่ก่อนเข้าประตูโรงเรียน
มี Counter คั่นระหว่างผู้มาติดต่อและ
เจ้าหน้าที่ Counter มีความสูงเป็น 2 ระดับ
ระดับสูงขนาดผู้ใหญ่ ระดับเตี้ยหน่อย
สำหรับขนาดเด็กนักเรียน

ห้องอาจารย์ใหญ่ อยู่เยื้องห้องธุรการ
สถาปนิกได้ออกแบบให้มีกระจกด้านหนึ่ง
ที่จะมองเห็นบริเวณทั่วไปด้านหน้าได้สะดวก
ณ ห้องนี้ อำนวยความสะดวกในด้าน
เอกสารสิ่งพิมพ์ มีตู้เก็บเอกสาร มีเนื้อที่
ห้องพอที่จะมี privacy ในทางปกครองและ
แนะแนวเด็กได้ ตลอดจนมีห้องน้ำเป็น
เอกเทศ

ห้องเรียน ความจุของห้องเรียนประถม
ปีที่ 1 - ประถมปีที่ 4 เมื่อหักเนื้อที่เวที มุม
หนังสือและอื่น ๆ แล้ว มีความกว้าง 6 x 9
เมตร ห้องเด็กเล็ก 9 x 9 เมตร คิดตาม
ส่วนมาตรฐานห้องเรียนสำหรับชั้นประถม
ต้องการ 2.5 x 2.8 ตารางเมตรต่อ 1 คน
ห้องประถมจึงควรจุนักเรียนได้ 20 - 25 คน
ส่วนห้องเด็กเล็กมีเนื้อที่ 9 x 9 เมตร จึง
ควรจุนักเรียน 30 - 32 คน

กระดานที่จะติดกับผนังห้องสำหรับให้
นักเรียนเขียน เมื่อได้ความสูงเฉลี่ยของ
นักเรียนแต่ละชั้นเทียบความสูง และเทียบ
สูตร ($\frac{6}{5}$ ส.) แล้ว ควรเป็นดังนี้

- ป. 1 สูง 110 เซนติเมตร
- ป. 2 สูง 120 เซนติเมตร
- ป. 3 สูง 130 เซนติเมตร
- ป. 4 สูง 140 เซนติเมตร

แสงสว่างในห้องเรียนวัดทางด้านหน้าต่าง
มีแสงสว่างไม่น้อยกว่า 20 ft. candle
นอกจากระดับความสูงของกระดานสำหรับ
เด็กเขียนแล้ว ครุภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เก้าอี้
โต๊ะเรียน อ่างล้างมือ โต๊ะ เก้าอี้กินข้าว
จัดสร้างให้พอกับระดับความสูงของนักเรียน
และให้ความสะดวกแก่การเก็บและขนย้าย

ระหว่างทางเดินบนตึกเรียนมีตู้กระจกด้านฝา
เป็นแผ่น Peg-Board เรียกว่า Show-
window มีลักษณะเป็นส่วนโค้งเข้าไปในด้าน
ผนัง เพื่อจัดนิทรรศการวันสำคัญต่าง ๆ วิชา
ต่าง ๆ พร้อมทั้งภาพและคำอธิบายง่าย ๆ
จัดแสดงไว้ แต่ให้เปลี่ยนบ่อย ๆ ให้นักเรียน
ได้มีประสบการณ์และหาความรู้ได้อย่าง
สะดวก เพราะอยู่ในที่ที่นักเรียนจะผ่านไป
มาเสมอ

การรับเด็กเข้าเรียน

กฎเกณฑ์การรับเด็ก ได้พิจารณากัน
ถึงเรื่อง อายุ ชั้นเรียน จำนวนนักเรียน
จำนวนครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ หลักเกณฑ์
การพิจารณารับนักเรียน

อายุ แต่เดิมมุ่งหมายจะให้มีชั้นประถมปี
ที่ 1 - ประถมปีที่ 4 แต่เนื่องจากทาง
กรมสามัญศึกษาใครจะให้เด็กที่เด็กจะ
เข้าเรียนก่อนชั้นประถม เพื่อเป็นตัวอย่าง
ชั้นก่อนประถมปีที่ 1 หรือชั้นเด็กเล็กนี้
จะมีประโยชน์ที่จะช่วยให้การศึกษาแก่น้อง
ที่ตามพี่ไปโรงเรียน หรือไม่มีโอกาสเข้าเรียน
ชั้นอนุบาล

อายุที่จะพิจารณารับจึงมีดังนี้
ชั้นเด็กเล็ก 5 ขวบ

ชั้น ป. 1	6 ขวบ
ชั้น ป. 2	7 ขวบ
ชั้น ป. 3	8 ขวบ
ชั้น ป. 4	9 ขวบ

ชั้นเรียนและจำนวนนักเรียน ชั้นเรียน
จะมี 5 ชั้น 6 ห้องเรียน นักเรียนรับทั้ง
หญิงชาย

ชั้นเด็กเล็ก	1 ห้อง	25 คน
ชั้น ป. 1	2 ห้อง	50 คน
ชั้น ป. 2	1 ห้อง	25 คน
ชั้น ป. 3	1 ห้อง	25 คน
ชั้น ป. 4	1 ห้อง	15 คน

ประมปีที่ 1 รับ 2 ห้อง เพื่อรับนักเรียน
ที่ผ่านชั้นอนุบาลมา 1 ห้อง และไม่เค
เรียนอนุบาล 1 ห้อง ครูอาจารย์จะได้
อาจารย์จากวิทยาลัย นิสิตฝึกสอน อัตรา
กำลังชั้นตรี 10 อัตรา พยาบาล 1 อัตรา

หลักเกณฑ์การพิจารณารับ นักเรียน

1. นักเรียนที่จะรับเข้าเรียนในชั้นหนึ่ง ๆ
ควรเป็นเด็กที่มาจากผู้ปกครองที่มี
ฐานะทางเศรษฐกิจและทางสังคมต่างกัน
โดยถือเอาจำนวนคนละกัน เพื่อได้ทำ
Case Study และอบรมส่งเสริม
ระบอบประชาธิปไตย และให้มีชาย
หญิงจำนวนพอกัน
2. รับนักเรียนเข้าเรียนในชั้นหนึ่ง ๆ โดย
ถืออายุใกล้เคียงกัน มีระดับความเจริญ
ทางพัฒนาการและสติปัญญาพอ ๆ กัน
เพราะจะได้เรียนไปด้วยกันได้ดีตาม
หลักการศึกษาและพัฒนาการ
3. รับนักเรียนชั้นเด็กเล็ก ประมปีที่ 1, 2,
3 และ 4 ทุกชั้น เพื่อจะได้ทดลอง
เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอนและอุปกรณ์
การสอน ทั้งครูและนิสิตจะได้ฝึกงาน
สำหรับการศึกษาชั้นประถมศึกษาครบ
บริบูรณ์

4. ถิ่นที่อยู่ของนักเรียนควรอยู่ใกล้โรงเรียน
เพื่อเด็กจะได้มาโรงเรียนได้สะดวก
และปลอดภัย ถ้าบ้านอยู่ห่างไกลออกไป
โรงเรียนจะต้องสอบถามการไปมาของ
เด็กให้เป็นที่น่าพอใจ ว่าเด็กจะเดินทาง
มาโรงเรียนได้สะดวกและปลอดภัย
5. เพื่อให้โรงเรียนดำเนินไปได้ตาม
หลักเกณฑ์ที่วางไว้ จึงกำหนดรับ
นักเรียนชั้นละประมาณ 25 คน
6. มีกรรมการพิจารณาการรับนักเรียนให้
เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการ
พิจารณารับนักเรียน

นอกจากนี้การรับนักเรียนนั้นให้พิจารณาถึง
การรับเด็กที่น่าจะทำการศึกษาร่วมด้วย และ
ให้พิจารณาการรับบุตรของผู้ที่ปฏิบัติงาน
วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นพิเศษ (Priority)
ด้วย

สำหรับปัญหาเด็กที่ผู้ปกครองมีฐานะไม่ดี ซึ่ง
จะรับไว้ประมาณ 33% นั้น ให้ติดต่อขอเงิน
ช่วยเหลือจากกองการศึกษาพิเศษกรม
สามัญศึกษา ซึ่งอาจจะให้ได้คิดเฉลี่ยคนละ
225 บาท

การเสริมสร้างประชาธิปไตย ให้มี
การอบรมและปฏิบัติโดยให้มีการฝึกการ
แสดงตน การพูดแสดงความคิดเห็น ความ
มีเหตุผล การเป็นผู้นำและผู้ตาม ให้
นักเรียนมีการเลือกตั้งหัวหน้าชั้น โดยการ
ผลัดเปลี่ยน มีการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทน
นักเรียน โดยมีบัตรเลือกตั้ง มีการลงคะแนน
กล่องลงคะแนน และนับคะแนนเสียง
ที่กล่าวมาแล้วเป็นเนื้อหาสาระของการ
ประชุมครั้งที่ 1 และได้ประชุมกันต่อไป
จนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2499 มีเรื่อง
เกี่ยวกับวิชาการการค้นคว้า อุปกรณ์การสอน
และอื่น ๆ ที่ควรจะได้รวบรวมให้ปรากฏใน
เรื่องนี้

การอบรมครู

มีการอบรมครูที่จะทำการสอนในโรงเรียนสาธิต เพื่อเป็นการเตรียมตัว ดร. ก่อสวัสดิ์พาณิชย์ จะจัด Summer-Course ขึ้น การอบรมมีดังนี้

1. ต้องให้รู้หลักสูตรจะวางโครงการอย่างไร
2. การเตรียมวัสดุในการสอน การจัดหาหนังสือและอุปกรณ์
3. วิธีสอนและวิธีสอนวิชาเฉพาะ
4. การวัดผลการศึกษาวิธีจัดเครื่องมือ
5. การจัดห้องเรียนและการปกครอง
6. พัฒนาการของเด็ก (Child Development)

ขนาดตัวอักษรสำหรับเด็ก

ดร. เสนาะ ธรรมครองอาคม ได้ค้นคว้าเรื่องขนาดของตัวอักษรได้ดังนี้

ชั้นเด็กเล็ก (อายุ 5 ขวบขึ้นไป)

ตัวอักษรเส้นหนาหนัก
สูง 4 - 5 มิลลิเมตร

ป. 1 (อายุ 6 ขวบขึ้นไป)
ตัวอักษรเส้นหนาหนัก
สูง 4 - 5 มิลลิเมตร

ป. 2 (อายุ 7 ขวบขึ้นไป)
ตัวอักษรเส้นธรรมดา
สูง 4 - 5 มิลลิเมตร

ป. 3 (อายุ 8 ขวบขึ้นไป)
ตัวอักษรเส้นธรรมดา
สูง 3 - 5 มิลลิเมตร

ป. 4 (อายุ 9 ขวบขึ้นไป)
ใช้ตัวพิมพ์ธรรมดา
สูง 2 - 3 มิลลิเมตร

ชั้นเด็กเล็กยังไม่ควรใช้แบบเรียน ควรใช้เป็น Chart ตัวอักษรใหญ่ ๆ มากกว่าขนาด

ตัวอักษรที่ใช้เขียนลงกระดานหรือกระดานหน้าชั้นเรียน

ชั้นเด็กเล็ก

ตัวอักษรเส้นหนาหนักอย่างน้อยที่สุด
 $\frac{1}{8}$ นิ้ว สูง 1 - 2 นิ้ว

ป. 1

ตัวอักษรเส้นหนาหนักอย่างน้อยที่สุด
 $\frac{1}{8}$ นิ้ว สูง 1 - 2 นิ้ว

ป. 2

ตัวอักษรเส้นหนาหนักอย่างน้อยที่สุด
 $\frac{1}{8}$ นิ้ว สูง 1 นิ้ว

ป. 3

ตัวอักษรเส้นหนาหนักอย่างน้อยที่สุด
 $\frac{1}{8}$ นิ้ว สูง 1 นิ้ว

ป. 4

ตัวอักษรเส้นหนาหนักอย่างน้อยที่สุด
 $\frac{1}{8}$ นิ้ว สูง $\frac{7}{8}$ นิ้ว

ความสูงของตัวอักษรที่กล่าวไว้นี้เป็นความสูง minimum ใช้พิมพ์บัตรคำและหนังสืออ่านสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับเด็ก จะทำขึ้นใหม่ได้โดยผลิตขึ้นให้เด็กอ่านทีละแผ่น ๆ แล้วรวมเข้าไว้ด้วยกันเป็น "Our Big-Book" หนังสือแบบเรียน (Text) ทำใหม่เอง

วิธีผลิตหนังสือสำหรับเด็กได้อีก คืออาจใช้ Tape Recorder เป็นเครื่องมืออัดนิทาน หรือเรื่องที่เด็กมีประสบการณ์แล้วแล้วมาใช้ในการสำรวจคำพูดของเด็กเพื่อประโยชน์ในการแต่งหนังสือสำหรับเด็กได้

หนังสือนิทาน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือค้นคว้า หนังสือแบบเรียน รูปภาพให้มี Store-Room ไว้ที่ห้องชั้นบน และใช้โดยการหมุนเวียนเปลี่ยนมาใส่ไว้ที่มุมหนังสือในห้องเรียนสำหรับนักเรียนใช้

หลักสูตร และการเรียนการสอน

โรงเรียนสาธิต เป็นโรงเรียนพิเศษที่จะต้องทดลอง ค้นคว้า และเป็นตัวอย่าง ดังนั้น เรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอน สามารถจะจัดทำอะไรเองได้ นอกจากในกรณีที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เช่น “การวัดผลการศึกษา” เป็นต้น

คณะกรรมการได้อภิปรายกันถึงเรื่อง “ประชาธิปไตย” และ “การสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา” อย่างกว้างขวางและตกลงว่า

- (1) คำว่า “ประชาธิปไตย” ผลการประชุมให้นักเรียนเข้าใจ “ประชาธิปไตย” โดยการสอนให้นักเรียนปฏิบัติตนไปในวิถีทางของประชาธิปไตย และให้ใ้มีความมุ่งหมายให้มีการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียนในหลักสูตรด้วย ให้ฝึกหัดนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น ให้มีการหาเสียงลงคะแนน เลือกตั้งผู้แทนนักเรียน โดยมีบัตรลงคะแนน หีบรับคะแนน กรรมการนับคะแนน ทำนองการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย
- (2) การสอน “ภาษาอังกฤษ” มีความเห็นว่าการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมจะทำให้เด็กไม่ได้เรียนภาษาของตนเองเต็มที่ การตั้งต้นสอนภาษาพร้อม ๆ กัน 2 ภาษา (bi-language) ผิดหลักการทางทฤษฎี จะมีปัญหาการพูดไม่ชัด เป็นต้น อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการทดลองและสังคมปัจจุบันในชีวิตประจำวัน นักเรียนจะต้องเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษอยู่มาก คนตรีเพลงประกอบจังหวะ หนังสืออ่านประกอบดนตรี นิทาน जानเสียง เป็นภาษาไทยสำหรับเด็กยังมีน้อย จึงยังคงให้มี

การสอนเกี่ยวกับภาษาอังกฤษได้ แต่มิใช่สอนเป็นภาษาหนึ่งต่างหาก ในมุมหนังสือในห้องเรียน ควรจัดให้มีหนังสือสำหรับเด็กเป็นภาษาอังกฤษจัดไว้ด้วย

ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางหลักสูตรการเรียนการสอน คณะกรรมการนี้ประกอบด้วย ดร. สาโรช บัวศรี ประธานกรรมการ ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ ดร. Hanne J. Hicks ดร. William Porter อาจารย์ไพเราะ ตันทิกุล เป็นกรรมการ อาจารย์ศิลา จายนิยะโยธินเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการได้มีแผนปฏิบัติงาน วางหลักสูตรเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. Introductory Statement เพื่อได้ทราบถึงความประสงค์ของคณะกรรมการว่า มีความคิดเห็นอย่างไร มีนโยบายหรือหน้าที่อย่างไร (Policy)
2. Objectives มีความมุ่งหมายที่จะอบรมและให้การศึกษาแก่เด็กอย่างไร และมีวิธีการสอนอย่างไร
3. เมื่อได้ Objectives แล้วจึงสร้าง Curriculum Framework ต่อไป

นโยบาย

นโยบายหรือหน้าที่ของโรงเรียนสาธิตฯ โรงเรียนสาธิตต้องมี Policy ดังต่อไปนี้

1. เป็นส่วนหนึ่งของโครงการฝึกหัดครูของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งนิสิตจะได้เป็นที่ Observe, Participate และฝึกหัดสอนได้
2. เป็น Laboratory School เพื่อทดลองทางหลักวิชาได้
3. เป็น Demonstration School เพื่อให้นักศึกษา อาจารย์ จะได้มาดูโรงเรียนนี้เป็นตัวอย่างว่าจะทำตามโรงเรียนนี้ได้อย่างไรบ้าง

วิธีสอนการเรียนรู้การสอน

1. วิธีสอนให้ใช้วิธี Scientific Method
2. การสอนในโรงเรียนประถม จะพยายามใช้วิธีการให้เกิด Idea ทางประชาธิปไตย ทั้งในทางหลักสูตร การบริหาร วิธีสอนและอื่น ๆ
3. วิชาการต่าง ๆ ที่จะสอนในโรงเรียนประถม จะพยายามให้มีคุณค่าที่สุด และให้เป็น Functional method
4. วิชาที่จะสอนในโรงเรียนประถม จะพยายามให้นักเรียนเกิด Creativity และใช้ความคิดของตัวเองอย่างเต็มที่
5. วิชาการต่าง ๆ ที่จะสอนในโรงเรียนประถมนี้ จะพยายามใช้ Resource ในทางการศึกษาที่มีอยู่ใน Community นี้
6. วิชาการต่าง ๆ ที่จะสอนในโรงเรียนประถมนี้ จะมีความมุ่งหมายที่แน่นอนไว้เป็นเกณฑ์

ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมาย มุ่งหมายให้การอบรมและการศึกษาให้เด็กได้มีอนามัยดี ความประพฤติดี ความรู้ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ซึ่งจะทำให้ประกอบอาชีพได้ และดำรงชีวิตอย่างผาสุก

ท่านประธานได้เน้นในการอบรมนักเรียนให้มีลักษณะนิสัย และบุคลิกที่ดีเด่น เห็นชัด “สุขภาพ สุขจิต ทำทางผิงผาย หลังตรง”

การอบรมและให้การศึกษาแก่เด็กโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ 4 หัวข้อใหญ่

1. Self-Realization (สัจจการแห่งตนหรือการให้ความเจริญงอกงามแก่ตนเอง)
2. Human Relationship (มนุษยสัมพันธ์)

3. Economic Efficiency (สมรรถภาพในทางเศรษฐกิจ)
4. Civic Responsibility (ความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองดี)

การเตรียมครูอาจารย์

การเตรียมครูอาจารย์สำหรับโรงเรียนสาธิต ผู้ที่จะทำการสอนจะต้องเข้าร่วมรับการอบรมของกรมการฝึกหัดครูที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2 เมษายน - 11 พฤษภาคม 2499 การอบรมนี้เป็น Course หนึ่งใน Summer Course ชื่อ Curriculum in the Elementary School Course การอบรมแบ่งออกเป็น

1. Curriculum
2. Workshop I
3. Workshop II

การอบรมนี้เพื่อ

1. ให้รู้จักจัดเนื้อเรื่องที่จะทำการสอน
2. ให้รู้จักจัดวิธีสอน
3. ให้รู้จักใช้อุปกรณ์
4. ให้รู้จักวิธีทำงานร่วมกับเด็ก
5. ให้รู้จักการวัดผล

อุปกรณ์การเรียนการสอน

ในเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอนนี้ นายยง อิงคเวทย์ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการด้วยอีกท่านหนึ่ง เพื่อมาช่วยจัดเตรียมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้จัดทำบัญชีอุปกรณ์สำเร็จรูป และเสนอการจัดห้องเกี่ยวกับห้องที่จะให้เป็นโรงงานสำหรับครูผลิตอุปกรณ์เองและห้องคลังอุปกรณ์ให้ด้วย ฯลฯ

ดร. เสนาะ ธรรมครองอาคม เป็นกรรมการจัดซื้อเครื่องอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา มีเครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องรับวิทยุ เครื่องเทปและเครื่องเล่นจานเสียง พร้อมทั้งได้

จัดซื้อจานเสียงเพลงสำหรับเด็กไว้ด้วยเครื่องเล่นเทปและเครื่องขยายเสียงมุ่งหมายให้นักไปทางประโยชน์ด้านภาษาศิลป์ ให้นักเรียนได้อัดเสียงและคำพูดของตนเองและได้ฟังด้วย

ระเบียบการต่าง ๆ

ในการประชุมพิจารณาการจัดตั้งโรงเรียนสาธิตนั้น ได้มีการวางระเบียบการต่าง ๆ ไว้สำหรับระเบียบการนี้ได้เน้นเรื่องสำคัญพิเศษไว้ 2 เรื่องด้วยกัน คือ ให้มีโครงการอาหาร เลี้ยงอาหารกลางวันและอาหารว่างที่มีประโยชน์แก่นักเรียน อัตราค่าอาหารจะต้องไม่แพงเพื่อนักเรียนได้รับประทานอาหารที่โรงเรียนจัดให้ทุกคน ค่าธรรมเนียมเรียนและอื่น ๆ นั้น ให้ตั้งในอัตราปานกลางเพื่อรับเด็กจากฐานะเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ กันได้ ระเบียบต่าง ๆ มีดังนี้

ระเบียบการรับสมัคร

ใบสมัครเข้ารับการทดสอบคัดเลือก

ระเบียบประจำวัน (เวลาเข้าเรียนและหยุดพัก)

ระเบียบการเปิด - ปิดภาคเรียน

ระเบียบการชำระค่าธรรมเนียมเรียน ค่าทัศนศึกษาและหย่อนใจ

ค่าอาหารกลางวัน อาหารว่าง อุปกรณ์การเรียน

ระเบียบเครื่องแต่งกายนักเรียน

การแนะแนว และ ระเบียบสะสม Guidance - Program and Cumulative Record

ดร. สาโรช ได้ให้ความเห็นแก่ที่ประชุมว่า ควรจะมีการแนะแนว (Guidance Program) ด้วย โรงเรียนควรมีนักจิตวิทยา (Psychologist) และทำหน้าที่สังคมสงเคราะห์ (Social-worker) ได้ด้วย ซึ่งคณะกรรมการตกลงให้หาผู้ที่สำเร็จวิชาสังคมสงเคราะห์จากสภาวัฒนธรรม 1 ท่าน

การแนะแนว นอกจากจะมีนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์แล้ว เครื่องมือที่สำคัญจะต้องมีระเบียบสะสม เพื่อประโยชน์ในการปกครองและศึกษากรณี

ระเบียบสะสม Cumulative Record

คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งพิจารณาความมุ่งหมายและแบบระเบียบสะสมของนักเรียนโรงเรียนประถมสาธิต มี ดร. เสนาธรรมครองอาตม์ อาจารย์เทือก กุสุมา ณ อยุธยา นางไพเราะ คณิตกุล และ นางพรหมโมปกรณ์กิจ

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อช่วยในการอบรมเด็กให้มี Self-direction คือช่วยให้เด็กรู้จักด้วยภาพแห่งตน (คือรู้ว่าควรจะทำอย่างไรเรียนอะไร ตัวเองเป็นอย่างไร)
2. ช่วยให้ผู้เข้าใจเด็กและอบรมได้ถูกต้อง โดยที่ครูรู้ประวัติของเด็ก และรู้ประวัติของทางครอบครัวของเด็ก
3. เพื่อประโยชน์ในการวิจัยการศึกษาของสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก
4. เพื่อประโยชน์ในการเขียนรายงาน และส่งจดหมายของทางโรงเรียนถึงผู้ปกครองนักเรียน

สำหรับแบบระเบียบสะสมนั้นจะได้ออกแบบกันไป ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ได้วางไว้แล้วนี้

ประกาศตั้งโรงเรียน

การประชุมวางหลักการในการดำเนินงานวางหลักเกณฑ์ และจัดตั้งโรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เริ่มประชุมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2498 ประชุมครั้งที่ 7 วันที่ 6 มีนาคม 2499 ได้วาง

หลักเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์ บุคลากรได้เสร็จสิ้น

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศตั้งโรงเรียน เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พุทธศักราช 2499 เรียกว่า “โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา” ชื่อภาษาอังกฤษ “THE COLLEGE OF EDUCATION ELEMENTARY SCHOOL”

สถาปนิกของโรงเรียน

สถาปนิกของโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มแรกก่อนมีการประชุมนั้นจำเป็นต้องขอกล่าวย้อนตั้งแต่ พ.ศ. 2491 ไว้ด้วย

เมื่อ พ.ศ. 2491 กรมสามัญศึกษา (เดิม) ซื้อที่ดินที่ซอยประสานมิตร เพราะที่จะจัดตั้งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นที่พักสอนฯพณฯหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ในขณะนั้น) เป็นผู้เขียนแผนผังวางรูปโรงเรียนขึ้นตามหลักเกณฑ์ และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนระดับประถมที่ดี และได้ให้นายพิณ สันตุสsek เป็นสถาปนิกออกแบบก่อสร้าง ลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2493 สังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม) และกรมสามัญศึกษา (ใหม่) ได้ให้งบประมาณก่อสร้างเป็นงวด ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2493 - 2498

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการโอนงานก่อสร้างที่ค้างอยู่ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร และให้เงิน ก.ศ.ร. จำนวนหนึ่งจัดก่อสร้างให้เสร็จพร้อมทั้งจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น นายพูนจิตร มีกังวาล เป็นสถาปนิกเป็นกรรมการร่วมกับคณะกรรมการพิจารณาจัดตั้งโรงเรียนสาธิตฯ เพื่อประสานงานให้สอดคล้องกับความต้องการและความมุ่งหมายทางการศึกษา และทางฝ่ายสถาปนิก เช่น โรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมประชาธิปไตย การก่อสร้างก็ให้โอกาสนักเรียนฝึกการพูด

การแสดงและมีอิสระในการออกความคิดเห็น และมีเหตุผล มีห้องอาหารที่นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบช่วยเหลือตัวเอง นายพูนจิตรได้เป็นสถาปนิกให้ในการก่อสร้างส่วนใหญ่ได้เสร็จแล้ว จึงได้มีประกาศรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษา ในการเข้าเรียนนี้มีการทดสอบเด็ก และรับเข้าตามความประสงค์ที่จะทำการทดสอบค้นคว้าพัฒนาการของเด็กที่เคยผ่านอนุบาล และไม่เคยผ่านอนุบาล ทดสอบพัฒนาการและความพร้อมของเด็กที่จะเข้าเรียนชั้นเด็กเล็ก (อายุ 5 - 6 ขวบ) เมื่อทดสอบนักเรียนแล้วได้มีพิธีเปิดโรงเรียนพลเอก มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มาทำพิธีเปิดโรงเรียน เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2499 ฯพณฯหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้รายงานมีข้าราชการผู้ใหญ่ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปกครองนักเรียนมาในพิธีพร้อมพรัง มีการแสดงบนเวทีสนามนั่งกลางแจ้ง (แต่แดดไม่ร้อน)

เมื่อเปิดโรงเรียนแล้วโรงเรียนได้ยึดหลักนโยบาย 3 ประการ

กรรมการได้ตกลงวางไว้ตลอดมา

1. เป็นส่วนหนึ่งของโครงการฝึกหัดครูของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งนิสิตจะได้ใช้เป็นที่พักและการสอน และการจัดโรงเรียน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและฝึกหัดสอนได้
2. เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็ก และทดลองหลักวิชาทางประถมศึกษาของวิทยาลัยการศึกษา
3. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่จะต้องจัดให้อยู่ในระดับที่ดี เพื่อนักการศึกษาจะได้ดูเป็นแบบอย่างนำไปประกอบพิจารณาปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนประถมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

เพลงประจำโรงเรียน
เพลงประณสาธิต

เนื้อร้อง ไพเราะ ตัณทิกุล
ทำนอง อวบ เหมะรัชตะ

เหล่านักเรียนประณสาธิต
เพื่อเป็นคนดีมีวิชา
อบรมพร้อมรักสามัคคี
ซื่อสัตย์สุจริตเป็นนิจกาล

มุ่งจิตหมั่นเรียนเพียรศึกษา
แก้วักล้าแข็งขันขยันงาน
กิริยาพาให้อ่อนหวาน
รักษาดีรักษากฎบ้านเมืองเอย

เพลงน้ำพุ

เนื้อร้อง สุธา บุษปฤกษ์
ทำนอง อวบ เหมะรัชตะ

แลดูน้ำพุอันพวยพุ่ง
ในแสงจันทร์กระจ่างก็พร่างพราย
เป็นภาพอันพาใจให้เรีงรำ
เหมือนใบหน้ายิ้มยวนย่อมชวนพิศ

เป็นสิริรุ่งในแสงสุริย์ฉาย
ราวกับสายน้ำนี้มีชีวิต
ชื่นตากว่าน้ำนิ่งสนิท
ชื่นจิตยิ่งกว่าหน้าเฉยเมย

นอกจากนี้ยังมีเพลงเด็กที่อาจารย์อวบ
เหมะรัชตะ แต่งไว้ใช้อีกหลายเพลง เช่น
แปรงสีฟันเล็ก ๆ นอนเสียเถิด ตุ่นในรูดิน
เป็นต้น

เมื่อเขียนถึงเพลงน้ำพุนี้ เหมือนได้ยินเสียง

เพลงนี้ร้องบ่อย ๆ ที่โรงเรียนประณสาธิตฯ
และเสียงวิทยุศึกษาออกอากาศเพลงนี้เป็น
เพลงระดับประถม มีความตื่นเต้นและ
ชื่นชมมาก บทเพลงนี้เป็นเพลงที่เต็มไปด้วย
อารมณ์ธรรมชาติที่อ่อนหวาน

รายนามอาจารย์และเจ้าหน้าที่

รายนามอาจารย์ และเจ้าหน้าที่เมื่อแรกเปิดโรงเรียนมี 14 ท่าน มีนักเรียนชายหญิง 150 คน มีนักเรียน 6 ห้องเรียน นอกจากนี้ นักเรียนแล้วจะมีนิสิตมาดูลาน ฟักงาน และ

ฝึกสอน มีนักเรียนศึกษา ครู อาจารย์ ชาวต่างประเทศมาเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียนด้วย

อาจารย์และเจ้าหน้าที่

นางไพเราะ	คณทิกุล	(อาจารย์ใหญ่)
หม่อมเจ้าหญิงประภาพันธุ์	ภาณุพันธุ์	(ป. 4)
นายเทพ	สุนทรมนูกิจ	(ป. 3)
นางสาวลลนา	แก้วศิลป์	(ป. 2)
นางสาวจริย์	จุ่นพิจารณา	(ป. 1 ก)
นายสฤษฏ์เดช	สมบัติพานิช	(ป. 1 ข)
นางสาวฉวีวรรณ	เปี่ยมเพิ่มพูล	(เด็กเล็ก)
นางชูศรี	บุญตานนท์	(ธุรการ)
นางสาวประอร	คุณะดิลก	(เด็กเล็ก)
นายอวบ	เหมะรัชตะ	(กิจกรรม)
นางสาวอรุณ	สนิทวงศ์ ณ อยู่ธยา	(ดนตรี)
นายประจวบ	ปุ่นกบุตร	(อุปกรณ์)
นางสาวภาควัย	ประดิษฐ์พงษ์	(อนามัย)
นางสาวสุจิตรา	ศรีวัฒนกุล	(โภชนาการ)

เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 วิทยาลัย
วิชาการศึกษาได้เปลี่ยนสภาพเป็นมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ตาม พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย
ตั้งนั้นสถานภาพของโรงเรียนประถมสาธิต
จึงได้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนประถมสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
โดยใช้ชื่อว่า ป.มสว. และสังกัดในภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ในวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 ทาง
มหาวิทยาลัยได้ประกาศรวมการบริหารจัดการ
โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร กับโรงเรียนประถมสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เข้าเป็นโรงเรียนเดียวกันใช้ชื่อว่า “โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน-
มิตร” ซึ่งกำหนดให้มีตำแหน่ง “ผู้อำนวยการ”
เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาของโรงเรียนและ

แต่งตั้ง รองศาสตราจารย์ประกิจ รัตนสุวรรณ
เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนท่านแรก

ต่อมาในวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2538
ทางมหาวิทยาลัยได้มีมติให้แยกการบริหาร
จัดการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร ออกเป็น 2 โรงเรียน
โดยกำหนดให้มีผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต
ฝ่ายมัธยมและผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตฝ่าย
ประถม วาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี
และให้ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่าย
ประถม)” เขียนชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า
“SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY :
PRASARNMIT DEMONSTRATION
SCHOOL (ELEMENTARY)” มี
รองศาสตราจารย์ ดร. कमเพชร จัตรสุกุล
เป็นผู้อำนวยการ และปัจจุบันอาจารย์พรณี
กฤตยารัตน์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(ฝ่ายประถม)

ทำเนียบอาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการของโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน

1. รองศาสตราจารย์ไพเราะ ตันพิกุล	(พ.ศ. 2499 - 2517)
2. รองศาสตราจารย์จริย์ สุวดี	(พ.ศ. 2517 - 2521)
3. ศาสตราจารย์ ดร. อารี สันทนี	(พ.ศ. 2521 - 2527)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยืน เสริมศักดิ์สกุล	(พ.ศ. 2527 - 2531)
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริน สุพรรณรัตน์	รักษาการแทนอาจารย์ใหญ่
(พ.ศ. 2531 - 2534)
6. รองศาสตราจารย์ประกิจ รัตนสุวรรณ	(พ.ศ. 2534 - 2537)
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี	รักษาการแทนผู้อำนวยการ
(พ.ศ. - มิ.ย. 2537)
8. รองศาสตราจารย์ ดร. कमเพชร นัตรสกุล	(พ.ศ. 2537 - 2538)
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กอบรัตน์ เรืองผกา	(พ.ศ. 2538 - 2546)
10. รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิชัย	(12 ก.ย. 2546 - 5 ก.พ. 2547)
11. อาจารย์พูลศักดิ์ เทศนิยม	รักษาการแทนผู้อำนวยการ
(6 ก.พ. - 20 ก.ย. 2547)
12. พ.ต.ท. นกมล ทองนพเนื้อ	รักษาการแทนผู้อำนวยการ
(21 ก.ย. 2547 - 19 ม.ค. 2548)
13. รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ	รักษาการแทนผู้อำนวยการ
(20 ม.ค. 2548 - 8 ส.ค. 2548)
14. อาจารย์พรณี กฤตยารัตน์	(9 ส.ค. 2548 - ปัจจุบัน)

ทำไมจึง 5 ขวบ*

ชั้นเตรียมประถมหรือชั้นเด็กเล็ก

ทุก ๆ ปีการศึกษา พ่อ-แม่ และผู้ปกครองจำนวนมากมีความสนใจและต้องการให้บุตรหลานของตนได้เข้าศึกษาเล่าเรียนได้รับการอบรมในโรงเรียนที่ดี

โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เป็นโรงเรียนหนึ่งซึ่งเป็นที่สนใจและต้องการจะให้บุตรหลานได้เข้าศึกษาเล่าเรียน การเข้าเรียนในโรงเรียนประถมสาธิตฯ จะเริ่มรับเด็กตั้งแต่อายุ 5 ขวบ แต่ไม่เกิน 6 ขวบ ทดสอบคัดเลือกเข้าเรียนในชั้นเตรียมประถมหรือชั้นเด็กเล็ก

ในต้นเดือนมีนาคมของทุก ๆ ปี จะมีประกาศของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เรื่องรับสมัครเข้าเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกาศของวิทยาลัยกำหนดไว้ว่า ชั้นเด็กเล็กเป็นชั้นเตรียมประถม ผู้สมัครเข้ารับการสอบคัดเลือกจะต้องมีอายุระหว่าง 5 - 6 ขวบ นับถึงวันที่ 1 มิถุนายน (ของปีการศึกษาใหม่) การทดสอบโรงเรียนจะทดสอบเกี่ยวกับความพร้อมที่จะเรียน

ความพร้อมคืออะไร

ความพร้อมที่จะเรียนคืออะไร จะหาได้จากที่ไหน ความพร้อมของเด็กนั้นเป็นสิ่งที่พัฒนาและอบรมให้มีขึ้นได้ ให้งอกงามสมกับวัยและอายุของเด็กในระดับนั้น ๆ เด็กที่จะเล่าเรียนเขียนอ่านในชั้นเด็กเล็ก หรือใน

ชั้นประถมปีที่ 1 ความพร้อมที่จะเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กมีความรู้สึกสุขสบายในด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและอารมณ์ และเรียนได้ดี ก่อนที่เด็กจะอ่านหนังสือ เด็กจะต้องมีสายตาดี และฝึกความสังเกตจากรูปภาพ รูปทางเรขาคณิต ความเหมือน ความแตกต่างมาแล้ว ก่อนที่เด็กจะเขียน เด็กควรจะได้ฝึกการจับดินสอจากการวาดรูป ระบายสีมาก่อนแล้ว ความพร้อมในการเรียนเลข เด็กควรจะได้มีความรู้และเข้าใจจำนวน การนับ และเล็ก ใหญ่ สั้น ยาว รู้จักสีต่าง ๆ รู้จักเพิ่มขึ้น ลดน้อย ให้ไป มาก่อนแล้ว

ความพร้อม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Readiness” จาก A Dictionary of Psychology ของ James Drever, F.R.S.E. ให้คำนิยามของ Readiness ไว้ว่า

Readiness = Preparedness to respond or react ดังนั้น

ความพร้อม = การเตรียมพร้อมที่จะตอบสนองหรือกระทำตอบ

จาก Dictionary of Education ของ Carter V. Good ให้คำนิยามของ Readiness ไว้ว่า

Readiness = willingness, desire, and ability to engage in a given activity, depending on the learner's level of maturity, previous experience, and mental and emotional set.

*จากหนังสือของสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. 2512

ความพร้อม = ความมั่นใจ, ความปรารถนา
และความสามารถที่จะปฏิบัติ
ต่อกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้ได้
ทั้งนี้ตามระดับของความเป็น
ผู้ใหญ่พอกับอายุ, ประสบ-
การณ์ที่ผ่านมา, และความ
มั่นคงทางด้านจิตใจและ
อารมณ์

ดังนั้นความพร้อมของเด็กจึงมีความพร้อมทาง
อายุ ร่างกาย สติปัญญา ความรู้ อารมณ์
และสังคม ความพร้อมในการเรียน มักจะ
เน้นในเรื่อง

ความพร้อมในการอ่าน (Reading Readiness)
ความพร้อมในการเขียน (Writing Readiness)

ความพร้อมในการเรียนเลข (Mathematical Readiness)

เราจะวัดความพร้อมได้อย่างไร

การวัดความพร้อมมักจะได้เกณฑ์จากระดับ
อายุของเด็ก อาจจะวัดจากข้อทดสอบของ
ผู้สอน ข้อทดสอบมาตรฐาน ข้อทดสอบของ
ผู้เชี่ยวชาญ และอาศัยจากการสังเกตของ
ผู้สอน การตรวจของแพทย์หรือพยาบาล

ความพร้อมในการอ่าน (Reading Readiness)

ความพร้อมในการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง
สำหรับเด็กที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
เราจะทราบได้ว่าเด็กมีความพร้อมในการอ่าน
แล้วหรือยัง เราจะอาศัยข้อสำรวจคุณลักษณะ
คุณสมบัติของเด็กได้

เด็กที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อายุควร
จะเป็น 6 - 7 ขวบ

ตัวอย่าง คุณลักษณะ (Traits) ความพร้อม
ในการอ่าน

เฮนรี เอ็ม ฮัลสันและคณะ (Henry M. Halveson et al) ได้กล่าวไว้ใน “Language Development” เกี่ยวกับความพร้อมในการ
อ่าน (Reading Readiness) ของเด็กชั้น
ประถมปีที่ 1 ดังนี้

1. มีการเห็นเป็นปกติ
2. มีการได้ยินเป็นปกติ
3. มีความพร้อมทางด้านจิตใจ หรือมีอายุ
ปัญญาอยู่ในระดับ 5 - 6 ขวบ
4. มีความเคลื่อนไหวในกลไกของร่างกายดี
และมีความสัมพันธ์กันได้ดี ซึ่งจะเห็น
ได้ชัดจากการเขียนภาพของเด็ก
5. ร่างกายและบุคลิกลักษณะเจริญตามวัย
6. สามารถใช้ภาษาและเข้าใจภาษาที่ใช้
เป็นประจำได้
7. ฟังออกและพูดออกมาได้ชัดเจน
8. มีความสัมพันธ์ในความเจริญพัฒนาการ
ด้านต่าง ๆ
9. สนใจและสามารถฟังนิทานในระยะเวลา
พอสมควรได้
10. มีความสามารถและตั้งใจทำงานที่มอบ
หมายให้ได้
11. มีความสามารถที่จะปรับตัวและจัดตัว
ให้เข้ากับงานประจำของห้องเรียนได้

ทำไมจึง 5 ขวบ

ทำไมจึงกำหนดให้เด็กเข้าเรียนในชั้นเด็กเล็ก
5 ขวบ ทั้งนี้ก็เพื่อว่าจะให้ความพร้อมแก่
เด็กนั่นเอง พร้อมที่จะเข้าเรียนชั้นประถม
ปีที่ 1 ครบตามลักษณะ (Traits) ที่กล่าวไว้
แล้วนั้น ก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนชั้นเด็กเล็กเด็ก
ควรได้รับการพัฒนามาอย่างถูกต้องตามวัย
และความสามารถของเด็ก

วัยของเด็กเราสามารถแบ่งได้ดังนี้

วัยที่อยู่ในครรภ์มารดา

วัยก่อนเข้าโรงเรียน

วัยประถมศึกษา

วัยมัธยมศึกษา

วัยอุดมศึกษา อาชีวศึกษา หรือวัยผู้ใหญ่

พัฒนาการด้านสติปัญญา

ความเจริญทางด้านสติปัญญาตามที่นักจิตวิทยา ค้นคว้าไว้ จอง เปียเจท์ (Jean Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิส ขณะนี้ยังมีชีวิตอยู่ อายุ 77 ปี ได้พยายามค้นคว้าพัฒนาการด้าน สติปัญญาของเด็กจากลูกของเปียเจท์เอง ชื่อ Lucienne, Laurent และ Jacqueline

เปียเจท์มีลูกศิษย์มาก ได้ส่ง Miss Sylvia Oppen มาทำการค้นคว้าเกี่ยวกับ “Piaget’s Theory of Intellectual Development” ระยะเวลาหนึ่งเมื่อ 2 ปีมาแล้วที่โรงเรียนประถมสาธิตฯ แห่งนี้

ทฤษฎีของเปียเจท์แบ่งระยะพัฒนาการด้าน สติปัญญาออกอย่างกว้าง ๆ เป็น 4 ระยะ คือ ตั้งแต่แรกเกิด จน 2 ขวบ

- (Sensorimotor)

2 จน 7 ขวบ - (Preoperational)

7 จน 11 ขวบ - (Concrete operational)

11 จน เกินกว่า - (Formal operational)

พัฒนาการด้านภาษาในการอ่าน เขียนของเด็กตามวัย

เด็กอายุ 2 ขวบ เริ่มพูดเลียนแบบผู้ใหญ่ พูด เป็นคำ ๆ ยังไม่เป็นประโยค เด็กจะพูดเรื่อง ที่เกี่ยวกับตัวเอง ความต้องการของตัวเอง เกี่ยวกับการขับถ่าย การรับประทาน ของเล่น ส่วนมากจะเป็นคำนามและคำกริยา คุณศัพท์ วิเศษณ์ นุพพท สันธานยังไมใช้

การที่เด็กพูดแต่ความต้องการของตนเองนั้น มิใช่ว่าเด็กจะเป็นคนเห็นแก่ตัว แต่เป็น เพราะความสามารถและพัฒนาการมีน้อย เพียงเท่านั้น ยังไม่รับรู้เรื่องของคนอื่นหรือ ผู้ใหญ่ บางทีก็ตั้งคำถามใหม่ใช้เฉพาะตัว คือ มีความเข้าใจและการรับฟังของตัวเอง

คำพูดของเด็ก 2 ขวบ พูดคำเดียวมีความ หมายเป็นประโยคหรือวลี

น้ำ = จะตมน้ำ

นม = หิวนม

หนม = ขอขนมหน่อย

ปลา = นั่นนั่นปลา

หมา = หมายู่นนั่น

แมว = แมวมาแล้ว

จี = ปวดปัสสาวะ

อ๊ = ปวดอุจจาระ

คำที่แต่งขึ้นเองมี

อ๊ หนม = รับประทานนม

หมี่ = มาหมี่ (Mummy) แม่

ดาตุ๊ = แด่ดดี (Daddy) พ่อ

ถ้าเด็กคนไหนเก่งหน่อยจะพ่วงกริยาเข้าด้วย แต่ประโยคนั้นยังไม่เข้ารูปประโยคที่ถูก มัก จะเป็นประโยคที่เด็กต้องการให้ทำอะไรหรือ ต้องการอะไร เช่น

ไป - หลีก = หลีกไป

นี่ - หนม - เอา = เอาขนมนี้

การเขียนของเด็ก 2 ขวบ เด็กอยากเขียน มักจะเรียกร้องเอากะดาษดินสอ ดินสอสี มาขีดเขียนบนกระดาษ เป็นเส้น ๆ ตาม ใจชอบ การจับดินสอยังไม่มั่นคง ดินสอ มักจะเอนไปเอนมา เมื่อเขียนแล้วต้องการ อดและความสนใจจากผู้ใหญ่

เด็กอายุ 3 ขวบ รู้คำศัพท์มากกว่า 2 ขวบ รู้จักคุณศัพท์ รู้จักสีบางสี พูดประโยคสั้น ๆ

ใช้คำนาม และกริยา วางรูปประโยคได้ถูกต้อง
พูดเลียนแบบผู้ใหญ่ เริ่มสนใจกับโคลง กลอน
ง่าย ๆ นิทานสั้น ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ เสียงสั้น
และมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเร็วเช่น

จิงโจ้ยามาไล่ล่าเกา

หมาไล่เห่าจิงโจ้ตกน้ำ

หมาไล่เข้าจิงโจ้ดำหนิ

ได้กล้วยสองหวีทำขวัญจิงโจ้

ให้อั่ว - ให้อั่ว

ในระยษนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย
เด็กบางคนจะอ้วนแถมพอง จนการใช้ลิ้น
ไม่สะดวก โดยเฉพาะโคนลิ้น จะออกเสียง
ตัว ร. หรือ ล. เป็นตัว ง. เช่น

งด - สี - เหลือง = รถสีเหลือง

แม่ - มา - แก้ว = แม่มาแล้ว

อาจารย์ - ไพ - ใจด = อาจารย์ไพโรจน์

เช่นนี้ เมื่อได้รับการแก้ไขและร่างกายส่วน
แถมเปลี่ยนไปก็พูดชัดได้

เด็ก 3 ขวบ พูดเกี่ยวกับสีและจำนวนได้ แต่
ยังไม่เข้าใจดีนัก สีที่ข้้นใจ คือ สีแดง จำนวน
ก็คือสอง ถ้าเราถามเด็กว่า “สีอะไร” เด็ก
3 ขวบจะตอบว่า “สีแดง” ไม่ว่าสีนั้นจะเป็น
สีอะไร ถ้าเราจะถามว่า “ตุ๊กตาคือตัว” เด็ก
จะต้องตอบว่า “สองตัว” ชอบตอบคำถาม
และเลียนคำสุดท้าย ถ้าเราจะถามเด็กว่า “รัก
หรือไม่รัก” เด็กก็จะตอบว่า “รัก” เราเอง
ก็ไม่แน่ใจว่าเด็กรักเราหรือเปล่า

เด็กอายุ 4 ขวบ

การฟังดีขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลงจังหวะ รู้จัก
คำศัพท์และใช้ภาษามากขึ้น มีความอยากรู้
อยากเห็นเป็นผู้ถาม ใคร อะไร ทำไม อยู่
ตลอดเวลา ถ้าได้ตั้งต้น ทำไม ขึ้นแล้ว เป็น
ต่อไปเรื่อย เช่น

ทำไมน้องร้องไห้ - หิวนม

ทำไมหิวนม - นมไม่มี

ทำไมนมไม่มี - นมหมด

ทำไมนมหมด - แม่ลืมซื้อ

ทำไมลืมซื้อ - _____

เด็ก 4 ขวบ พูดได้มากพอที่จะฟังผู้อื่น
โทษผู้อื่น เพราะเด็ก 4 ขวบอยากพูด การพูด
ของเด็กวัยนี้บางที่ต่างคนต่างพูดต่างคนต่าง
เข้าใจ ไม่มีคนฟัง คนหนึ่งตั้งต้น แม่ฉันมี
ขนมเยอะ อีกคนจะบอกว่า พ่อพาฉันไปบางแสน
ระยะนี้คำศัพท์จะเพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว
สามารถพูดตามผู้ใหญ่ได้เป็นประโยคที่มีคำ
8 คำ

เช่น พ่อ-พา-ฉัน-ไป-เที่ยว-ที่-เขา-ดิน

ชอบพูดตามประโยคยาว ๆ ที่คล้องจองกัน

เช่น นกกระจอกไปบอกนกกระจิบ ฉัน
อยากกินทองหยิบช่วยไปเอามาที

ชอบเลียนเสียงสัตว์และว่าหรือร้องกลอน
ง่าย ๆ

เช่น กูก กูกไก่ เลี้ยงลูกมาจนใหญ่

ไม่มีนมให้ลูกกิน

ลูกร้องเจี๊ยะเจี๊ยะเรียกลูกไปคู้ดิน

ทำมาหากินตามประสาไก่เอ๋ย.

เด็กอายุ 5 ขวบ

พัฒนาการด้านภาษา ทั้งการฟัง การพูด อ่าน
เขียน ดีขึ้นทุกอย่าง มีความสามารถที่จะใช้
ภาษาได้อย่างได้เรื่อง ได้ใจความ และรู้จัก
ที่จะใช้ประโยคที่มีความหมายในการที่จะ
สังคมหรือเล่นกับเพื่อนได้ แต่อย่างมีความ
เข้าใจน้อย ฉะนั้นในการตอบคำถาม เด็ก
5 ขวบ จะตอบแต่เพียงสั้น ๆ มีความอยากรู้
อยากเห็น ชอบตั้งคำถาม แต่เป็นคำถามที่มี
เหตุผลมากกว่าเมื่อ 4 ขวบ และเป็นคำถาม
ที่ผู้ใหญ่สามารถจะตอบได้

ชอบเล่านิทาน ฟังนิทาน หรือประสบการณ์
ที่ได้เห็นมา การเล่าเรื่องบางทีก็แต่งเองได้
เป็นดูเป็นตะ ในการเล่าเรื่องมักจะชอบใช้
คำเปรียบเทียบทั้งโอ้อวด รู้จักใช้คำพูด
ชักนำเพื่อนให้รักตัวเอง เกลียดคนโน้น
รักคนนี้รู้จักพูดชักโยให้ได้ตามความต้องการ
ของตัว เช่น ต้องการขนม จะไม่พูดว่า “ของ
เอไอ้โหม” เพราะผู้ตอบอาจจะไม่สนใจและไม่
ให้ แต่จะพูดว่า “ขนมของเอ๋นะอะ อะอะ”

การอ่าน ชอบนิทานที่มีรูปภาพง่าย ๆ อ่าน
เรื่องจากภาพและเล่าเรื่องจากภาพได้แบบ
ผู้ใหญ่ ชอบเพลงที่เป็นจังหวะเกี่ยวกับต้นไม้
ดอกไม้ สัตว์ มีการสังเกตและจดจำดี ชอบ
เลียนในการพูด การวางท่า

การเขียนชอบขีดเขียนเช่นเดียวกับการอ่าน
เขียนรูปเกี่ยวกับธรรมชาติ พระอาทิตย์
พระจันทร์ ดาว บ้าน ต้นไม้ คน การจับ
ดินสอตำหรือดินสอมันคงจั้นคือจับทั้ง 3 นิ้ว

ความพร้อมในด้านเลข

ความพร้อมในด้านเลข มีการพัฒนาตาม
ลำดับดังมีผู้ค้นคว้าได้แล้วดังนี้

เด็กเริ่มรู้จักจำนวนตั้งแต่เริ่มพูดได้ แต่
เป็นการเรียนรู้แบบเลียนคำอย่างนกแก้ว นก
ขุนทอง โดยไม่เข้าใจความหมายของจำนวน
ที่แท้จริง

พัฒนาการเกี่ยวกับการนับและความหมาย
ของจำนวนจะเริ่มชัดเจนขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับ
พัฒนาการของอายุและการศึกษาของเด็ก
เด็กที่ได้มีโอกาสเข้าอยู่ในเนอสเซอรี่หรือ
โรงเรียนอนุบาล จะมีโอกาสเรียนรู้ความหมาย
ของจำนวนได้เร็วกว่าอยู่บ้าน ความคิด
รวบยอดของเด็กเกี่ยวกับจำนวนมากกว่า
10 ขึ้นไป มักจะสับสน เช่น มักคิดว่า
 $100 = 1,000$ เป็นต้น

พัฒนาการเกี่ยวกับการนับและความเข้าใจ
ในตัวเลขหรือจำนวน จะสัมพันธ์กับอายุ
และประสบการณ์ที่กว้างขวางขึ้นขณะที่เด็ก
โตขึ้น เช่น

- 1 ขวบ รู้จักของที่ละสิ่ง จับดาอยู่ชั้นเดียว
ถึงแม้จะมีวางอยู่หลายชั้น
- 1 ขวบ รู้จักมองของมากกว่า 1 คือ 3 - 4
ชั้นโดยรู้จักใช้คำว่า “ขออีก”
- 2 ขวบ รู้จักเปรียบเทียบสิ่งของระหว่าง 1
ชั้นกับหลาย ๆ ชั้น และรู้จักใช้คำว่า
2 ชั้นเมื่อหยิบชั้นที่สองมาถือไว้
- 2 ขวบ สามารถนับแบบท่องจำ 1 2 3 4
5 - และสามารถหยิบของ
ได้ที่ละ 1 ชั้น แยกออกมาได้ (ตาม
ที่เราสั่ง)
- 3 ขวบ สามารถนับที่ละสองได้ และหยิบ
แยกออกมาที่ละ 2 ได้ตามคำสั่ง
- 4 ขวบ นับโดยการชี้ได้ที่ละ 3 ชั้น โดย
ไม่ต้องจับสิ่งของมาถือไว้
- 5 ขวบ ส่วนมากนับได้ถึง 13 และประมาณ
1 ใน 3 ของเด็กวัยนี้สามารถนับ
ได้ถึง 30 หรือกว่านี้ และส่วนมาก
จะนับผิดก็ต่อเมื่อนับเลย 7 ไปแล้ว

ความแตกต่างระหว่างบุคคล

พัฒนาการในด้านภาษาและเลขของเด็กตั้งแต่
อายุ 2 ขวบ จนถึง 5 ขวบ ที่กล่าวมา
แล้วนี้ได้ยึดหลักตามประสบการณ์ และ
ทฤษฎีที่มีผู้ค้นคว้าไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม
ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น อาชีพ
และความเป็นอยู่ของครอบครัว โอกาสที่ได้
ฝึกฝนอบรม สุขภาพ อาหาร ของเล่น และ
พวกโปสเตอร์ต่าง ๆ วิทยุ โทรทัศน์ การแสดง
ละคร และการเล่นกีฬาต่าง ๆ มีอิทธิพล
เหนือกฎเกณฑ์ของพัฒนาการได้เป็นอย่างมาก
เด็กที่อยู่กับคนที่ช่างพูดช่างสอนก็จะพูดเป็น

เร็วกว่าเด็กที่ถูกทิ้งอยู่ตามลำพังคนเดียว
เด็กที่ต้องช่วยตัวเองอยู่เสมอมือจะแข็งแรง และ
ใช้มือใช้เท้าได้แข็งแรงกว่าเด็กที่ได้รับความ
ช่วยเหลืออยู่เสมอ

การตรวจสอบความพร้อมของเด็ก

การตรวจสอบความพร้อม เป็นสิ่งที่ครู
ตรวจสอบได้ดีกว่าการใช้ข้อทดสอบที่สร้างขึ้น
เพราะข้อทดสอบที่สร้างขึ้นนั้นทำจากกลุ่ม
ของเด็ก ส่วนครูนั้นจะดูจากเด็กแต่ละคน
อย่างไรก็ตาม Spache ได้รวบรวม Readiness
Checklist เพื่อเป็นแนวในการสังเกตไว้ให้แล้ว
ท่านจะลองใช้ตรวจสอบความพร้อมได้ และ
ท่านได้คำตอบ คำถามที่ว่า “ทำไมจึง 5 ขวบ”

การตรวจสอบความพร้อมของเด็ก

การเห็น

ดาทั้งสองข้างเห็นได้ชัดเจน - ไกล
ดาทั้งสองข้างเห็นได้ชัดเจน - ใกล้
สามารถปรับสายดาได้ง่าย และถูกต้อง
การประสานของสายดาทั้งสองข้างดี
แยกแยะการเห็นได้ดี
มีความสัมพันธ์ระหว่างดาและมือใน
ระยะใกล้ได้ดี

การพูด

ไม่พูดเหมือนเด็กทารก

สามารถที่จะสื่อความหมายในการสนทนา
และสนทนาเป็นกลุ่มได้
พูดได้คล่องอย่างมีเหตุผลและเป็นประโยชน์

การฟัง

สามารถตั้งใจฟังและเล่านิทานได้
สามารถที่จะทำตามคำสั่งได้
สามารถที่จะติดตามเรื่องตามลำดับได้
สามารถควบคุมระดับเสียงได้ คือ เสียง
ที่ดังเกินไปหรือเสียงทะเลาะกัน
สามารถที่จะรู้คำที่เหมือนกันหรือต่างกัน
รู้จักศัพท์ที่จะใช้ในชีวิตประจำวันได้มากเพียงพอ

ทางพฤติกรรมด้านสังคมและอารมณ์
สามารถที่จะทำงานตามลำพังหรือทำรวมกลุ่มได้
สามารถที่จะเล่นของเล่นร่วมกับผู้อื่นได้
สามารถที่จะคอยความสนใจจากครูได้
สามารถที่จะเป็นผู้นำหรือตามผู้อื่นได้

ความสนใจในการเรียนอ่าน

แสดงความสนใจในเครื่องหมายและ
สัญลักษณ์ต่าง ๆ
มีความสนใจที่จะฟังเรื่องต่าง ๆ หรือนิทานได้
สามารถที่จะเล่าเรื่องต่าง ๆ หรือนิทาน
และว่าโคลงกลอน หรือบทเพลงจังหวะได้
ชอบดูรูปภาพในหนังสือ
เอาหนังสือไปบ้านและนำกลับมาโรงเรียนได้
พยายามที่จะแยกคำคล้าย ๆ กันจากหนังสือ

